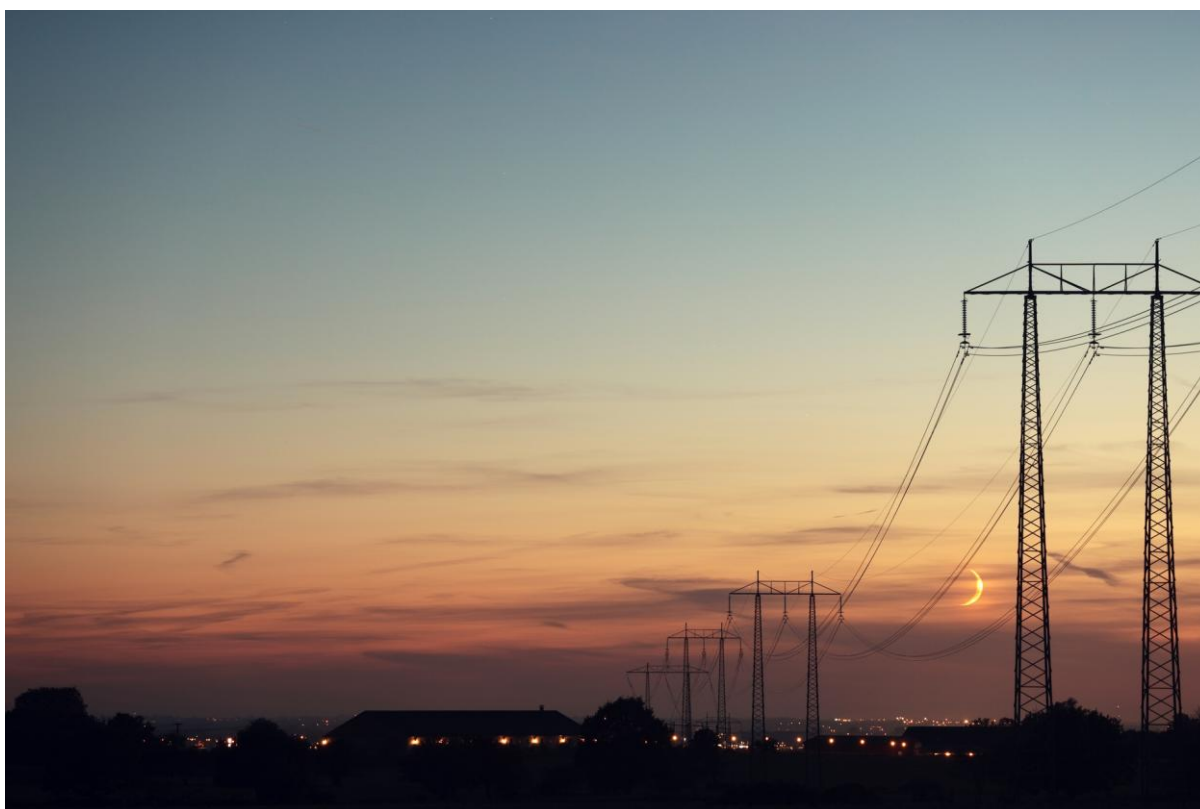

Ärende nr: 2026/88

Datum: 2026-02-19

Verksamhetsplan med investerings- och finansieringsplan 2027–2029

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät är en myndighet som utifrån ett samhällsbyggnadsperspektiv skapar förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv, internationellt konkurrenskraftig, hållbar och trygg elförsörjning i Sverige.

Myndigheten har i uppdrag att förvalta, driva och utveckla transmissionsnätet så att samhällets behov av el möts i alla lägen, samt för utvecklingen av elmarknadens funktion.

Svenska kraftnät ansvarar dessutom för elberedskap, tillsyn samt för vägledning kring dammsäkerhet.

Mer information finns på svk.se

Version 1.0
Org. nr 202 100-4284

Svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg
Sturegatan 1

Tel: 010-475 80 00
Fax: 010-475 89 50
www.svk.se

Innehåll

1	Generaldirektören har ordet	6
2	Detta är Svenska kraftnät	9
2.1	Uppdrag och verksamhet	9
2.2	Organisation	10
2.3	Verksamhetsmål och strategi.....	10
2.4	Implementering av den nya instruktionen.....	14
3	Strategiska förflyttningar	18
3.1	Leveranssäkerhet idag och imorgon	18
3.2	Elnät i takt med behov	21
3.3	Framtidens elmarknad.....	24
3.4	Accelererad digitalisering	26
3.5	Ökad förmåga och effektivitet	28
4	Verksamhetens leveranser	32
4.1	Systemansvar för överföringssystemet.....	32
4.2	Förvalta och bygga ut transmissionsnätet	35
4.3	Samordnad planering av det nationella elsystemet.....	39
4.4	Elberedskap.....	40
4.5	Forskning och innovation.....	41
5	Anslagsfinansierad verksamhet.....	43
5.1	Budgetunderlag för ramanslag 1:11 Elberedskap anslagspost 1 och 2.....	43
5.2	Budgetunderlag för ramanslag 1:11 Elberedskap anslagspost 3	48
5.3	Beställningsbemyndigande	50
5.4	Anslag 1:5 för Energiplanering.....	51
6	Investeringar	53
6.1	Drivkrafter för investeringar	53
6.2	Planerade investeringar till och med 2029	54
6.3	Uppföljning av investeringsplan.....	56
6.4	Investeringar över 400 mnkr för godkännande	59

7	Ekonomisk plan och finansiering	64
7.1	Planeringsförutsättningar	64
7.2	Finansiering	64
7.3	Prognos för kostnader och intäkter samt avgiftsbehov.....	67
7.4	Prognos för tillgångar och skulder.....	70
7.5	Investeringsplan och finansiering	75
7.6	Finansiella befogenheter	76

Bilaga 1 Förslag till investeringsplan

1 Generaldirektören har ordet

Svenska kraftnät har fått ett tydligt uppdrag från regeringen att utifrån ett samhällsbyggnadsperspektiv skapa förutsättningar för en samhälls-ekonomiskt effektiv, internationellt konkurrenskraftig, hållbar och trygg elförsörjning i Sverige. I den energipolitiska propositionen är det formulerat i ett planeringsmål respektive ett leveranssäkerhetsmål.

Planeringsansvaret innebär att vi nu har i uppdrag att planera för hela elsystemet och inte enbart för transmissionsnätet. Vi ska planera var vi ser att förbrukningen kan kopplas in över tid, samt var det behövs ny produktion och behov av flexibilitet.

Leveranssäkerhetsmålet handlar om att elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, och i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Svenska kraftnät ska därför utveckla leveransförmågan i samtliga drifttillstånd, ta ledningen i den samlade planeringen av elsystemet samt säkerställa vår och elförsörjningens civila beredskap och säkerhetsskydd.

Behovet av att stärka elförsörjningens förmåga att hantera störningar, kriser och krig, ökar i takt med att samhället blir mer beroende av el. Svenska kraftnäts arbete med att utveckla och stärka elberedskapen har därför högsta prioritet. Målet är att förebygga och minska konsekvenser av elbortfall och möjliggöra en snabb återställning av elförsörjningen vid driftstopp.

Som elberedskapsmyndighet ska Svenska kraftnät bidra till att hela den svenska elsektorn har en god beredskap. Bland annat genom ökad reparationsberedskap inom hela elsektorn, både avseende tillgången på materiel och reparationspersonal, men även ödriftförmåga och fortifikatoriskt skydd.

Investeringarna under perioden 2027–2029 i det svenska transmissionsnätet samt stödjande IT-system beräknas uppgå till 70 mdkr. Det är en ökning med drygt 14 mdkr jämfört med föregående års treårsplanering. Ökningen följer vår långsiktiga plan, avseende både moderniseringen av transmissionsnätet som i delar har nått sin tekniska livslängd, men även för att öka överföringsförmågan och därmed anpassa elsystemet till en framtida ökad elförbrukning.

Att prognostisera inflöde av flaskhalsinkomster är svårt, då det beror på handelsflöden och skillnader i elpris mellan elområden. Vår bedömning är att inflödet av flaskhalsinkomster under perioden 2026–2031 uppgår till 78 mdkr. Samtidigt beräknar vi att användningen av dem uppgår till 119 mdkr under samma period, framför allt till nätinvesteringar och tariffreduktion. Det gör att vid utgången av 2031 uppgår flaskhalsinkomsterna till 44 mdkr, vilket ska jämföras med att de vid början av detta år uppgick till 85 mdkr.

En central drivkraft för våra investeringar är ökad marknadsintegration, vilket bland annat syftar till att öka överföringen från överskottsområden till underskottsområden. Under denna investeringsplans tidshorisont ökar överföringskapaciteten över snitt 2, som är gränsen mellan elområde 2 och 3, med 800 MW fram till år 2029. Bakom detta ligger ett större investeringspaket som framför allt består av shuntkompensering och tio seriekompenseringsstationer längs de nord-sydliga ledningarna från Ånge i Västernorrland till Ludvika i södra Dalarna.

Ledningsprojekten Ekhyddan Nybro respektive Nybro Hemsjö, som sträcker sig längs östra Småland och vidare till sydvästra Blekinge, beräknas bli klara och driftsättas 2030 respektive 2027. Bägge dessa ledningar bidrar till att överföringskapaciteten till Sveriges sydligaste elområde ökar. Hur stor kapacitetsökningen blir beror på olika driftutfall.

Svenska kraftnät fortsätter att utveckla balansmarknaderna för att effektivt och samhällsekonomiskt hantera ett volatilt elsystem. Det gör vi både internt och tillsammans med de nordiska och europeiska systemoperatörerna.

Målsättningen framöver är att öka tilldelad överföringskapacitet till intradag och balansering, vilket är viktigt för en fortsatt robust och kostnadseffektiv balansering.

Vi kommer också att öka transparensen på elmarknaden genom ökad publicering av marknadsdata. Därtill förbättrar vi konkurrensen på balansmarknaden genom införandet av en fristående BSP-roll (Balancing Service Provider, leverantör av balanstjänster). Dessa två förändringar syftar också till att öka utbudet i Sverige på balansmarknaderna.

Framöver får vi möjlighet att utbyta balansenergi med länder utanför Norden. Detta sker genom att Svenska kraftnät ansluter sig till de europeiska balanseringsplattformarna MARI och PICASSO. En trygg anslutning kräver dock att de europeiska plattformarna först vidareutvecklas utifrån de erfarenheter Norden har dragit efter övergången till 15 minuters tidsenhet.

2 Detta är Svenska kraftnät

2.1 Uppdrag och verksamhet

Svenska kraftnät är ett statligt affärsverk. Uppdraget bestäms av regeringen genom förordning (2025:782) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät och med årliga regeringsbrev.

Svenska kraftnät skapar förutsättningar för en hållbar och trygg elförsörjning som är samhällsekonomiskt effektiv och internationellt konkurrenskraftig.

Verket är systemansvarig för det svenska överföringssystemet för el och ansvarar för att på ett affärsmässigt sätt förvalta, driva och utveckla Sveriges transmissionsnät för el. Svenska kraftnät verkar också för en välfungerande och transparent elmarknad.

Genom att samordna långsiktig planering av det nationella elsystemet möjliggör verket elektrifiering och utveckling i hela landet samt förbindelserna med andra länder.

Svenska kraftnät är elberedskapsmyndighet och beredskapsmyndighet. Verket svarar för totalförsvarsplanering och krisberedskap inom sitt verksamhetsområde inför, under och efter en samhällsstörning och höjd beredskap. Svenska kraftnät är även tillsynsmyndighet för säkerhetsskydd och tillsynsvägledande myndighet i frågor om dammsäkerhet. Det ingår även i uppdraget att främja forskning, utveckling och demonstration av ny teknik.

Svenska kraftnät verkar för att elen ska finnas där den behövs – i rätt tid och mängd. Verket har samhällsbyggnadsperspektivet som innebär att hålla Sverige lysande idag och i framtiden.

För mer information om Svenska kraftnäts uppdrag och verksamhet - se www.svk.se

2.2 Organisation

Svenska kraftnät leds av styrelsen och generaldirektören, som utses av regeringen.

Den 28 november tillträdde Thomas Pålsson som vikarierande generaldirektör för Svenska kraftnät. Han ersatte Per Eckemark som tillträdde den 1 maj efter Lotta Medelius-Bredhe.

Svenska kraftnäts styrelse utser inom sig en revisionskommitté för att bereda frågor om intern styrning och kontroll samt riskhantering. Kommittén stödjer internrevisorns granskningsarbete och har dialog med Riksrevisionen.

Det finns även ett internt investeringsråd som bistår generaldirektören i investeringsärenden.

Den operativa verksamheten är organiserad i fyra divisioner och en mindre stabsfunktion.

Som en del i det vidare samhällsuppdraget tar Svenska kraftnät stöd i beslutsfattande och i den externa dialogen med intressenter har verket fem råd knutna till sig, med representanter från elbranschen och andra relevanta områden. Det är Dammsäkerhetsrådet, Drifrådet, Elberedskapsrådet, Elmarknadsrådet och Planeringsrådet.

Koncernen Svenska kraftnät har ett dotterföretag och sju intresseföretag i Sverige, Norge, Danmark och Finland. Ägarstyrningen utgår från en ägarpolicy anpassad efter Svenska kraftnät som är i linje med statens ägarpolicy och riktlinjer för företag med statligt ägande.

2.3 Verksamhetsmål och strategi

I Svenska kraftnäts strategi redogörs för hur affärsverket tar sig an uppdraget idag och i framtiden. Strategin utgår från de energi- och klimatpolitiska målen och det uppdrag verket har av regeringen.

Svenska kraftnäts strategiska inriktning mot 2030 sammanfattas i denna modell, se figur 1, som tar avstamp i verkets vision. Strategin sammanfattar verksamhetens inriktning de kommande åren. Strategin ger riktningen, medan verksamheten beskriver vägen dit. Verksamhetsmålen utgår från de energi- och klimatpolitiska mål som styr uppdraget.

Strategin innefattar hur omvärldsfaktorer påverkar uppdraget och hur detta hanteras i verksamheten. Genom ett ökat fokus på omvärlden gynnas både Svenska kraftnät och verkets samarbetspartners och genom ökad dialog utvecklas nya samarbeten.

För att klara Svenska kraftnäts uppdrag och nå de långsiktiga målen behöver verket fokusera på ett antal centrala områden där större utvecklingskliv behövs, det vill säga förflyttningsområden. Dessa styr prioriteringar inom verksamheten och tydliggör vad som krävs för att klara identifierade utmaningar.

Den av styrelsen i november 2023 beslutade strategin har reviderats och nytt beslut togs i november 2025 med anledning av ny instruktion.

För mer information om Svenska kraftnäts strategi – se <https://www.svk.se/om-oss/verksamhet/var-strategi/>.

Figur 1. Svenska kraftnäts strategi.

2.3.1 Verksamhetsmål

Den samhällsnytta som Svenska kraftnät bidrar med genom uppdraget bygger på energipolitikens övergripande mål. Det övergripande målet är att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning. Såväl energisamarbetet inom EU som den svenska energipolitiken bygger på samma tre grundpelare: att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet. Svenska kraftnät ska bidra till att förverkliga de energi- och klimatpolitiska målen med fokus på planeringsmålet och leveranssäkerhetsmålet.

Nedan följer beskrivning av de tre för verket av styrelsen fastställda övergripande verksamhetsmålen.

Utveckling av elnät och annan infrastruktur kan innebära målkonflikter. Svenska kraftnäts uppdrag är att utifrån ett samhällsbyggnadsperspektiv skapa förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv, internationellt konkurrenskraftig, hållbar och trygg elförsörjning i Sverige genom en ansvarsfull avvägning mellan de olika perspektiven som dessa mål innebär.

Trygg elförsörjning idag och i framtiden

En trygg elförsörjning innebär att allmänhet, näringsliv och andra sektorer har tillgång till den el de efterfrågar, utan störningar i människors vardag eller som hotar samhällsviktiga funktioner. Det ska klaras av både med dagens förbrukning och i ett framtida scenario med en kraftigt ökad elanvändning. Trygg elförsörjning handlar också om att Svenska kraftnät tillsammans med elförsörjningens aktörer har förmåga att leverera el även i händelse av kriser och höjd beredskap, så att samhället fortsätter att fungera och totalförsvaret upprätthålls. Svenska kraftnät ska verka för att uppnå leveranssäkerhets- och planeringsmålet för det nationella elsystemet som riksdagen har beslutat.

Samhällsekonomisk effektivitet och konkurrenskraft

Det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Alla verkets investeringar och åtgärder ska vara grundade på samhällsekonomisk analys. Konkurrenskraftig elförsörjning innebär att elförsörjningen ska bidra till samhällets välfärd, sysselsättning och tillväxt. Omotiverade hinder i elsystemet ska undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser. En öppen och transparent elmarknad bidrar till ökad konkurrenskraft såväl i Sverige som i övriga Europa.

Klimatneutralt och hållbart samhälle för människa och miljö

En effektiv och hållbar energianvändning innebär en resursanvändning som gör det möjligt även för framtida generationer att få sina behov tillgodosedda. Elektrifieringen är en viktig del i lösningen av klimatfrågan, och Svenska kraftnät bidrar genom uppdraget till omställningen av energisystemet.

Målet är att bidra till ett hållbart samhälle för människa och miljö såväl indirekt, via uppdraget, som direkt genom genomförande av verksamheten och verkets investeringar på ett hållbart sätt och med beaktande av påverkan på hälsa, miljö och klimat.

2.3.2 Förflyttningsområden

De fem förflyttningsområdena är

Leveranssäkerhet idag och imorgon

För att klara att hålla en god leveranssäkerhet både idag och imorgon ska Svenska kraftnät

- utveckla leveransförmågan i samtliga drifttillstånd – från normaldrift till återuppbyggnad
- ta ledningen i den samlade planeringen av framtidens elsystem
- säkerställa verkets och elförsörjningens civila beredskap och säkerhetsskydd
- säkerställa anläggningar med hög tillgänglighet genom effektiv förvaltning.

Elnät i takt med behov

För att möta de ökade behoven ska Svenska kraftnät

- leda och samordna aktörer för att möta behoven genom snabb och effektiv utbyggnad av transmissionsnätet
- nyttja standardisering, teknisk utveckling och proaktivt miljöarbete för effektiv, hållbar utbyggnad och bättre nyttjande av elnätet
- utveckla affärsupplägg och partnerskap för att öka förmågan i leveranskedjan.

Framtidens elmarknad

För att skapa framtidens elmarknad ska Svenska kraftnät

- utveckla marknadsdesign för ett optimalt användande av elsystemets resurser
- stärka långsiktiga investeringssignaler för tillräcklighet och flexibilitet
- skapa nya incitament för systemförmågor som krävs i ett mer volatilt energisystem.

Accelererad digitalisering

För att accelerera digitaliseringen ska Svenska kraftnät

- skapa robusthet och integration för att öka elsystemet förmåga genom digitalisering och automation
- säkra pålitlig och lättillgänglig data för att stödja beslutsfattande och skapa nya möjligheter för verket och andra
- utveckla verkets förmåga inom digitalisering och nyttjande av modern digital teknik för att effektivisera processer och arbetssätt.

Ökad förmåga och effektivitet

För att möta de framtida utmaningarna ska Svenska kraftnät

- öka verkets genomförandeförmåga och effektivitet för att möta framtidens utmaningar
- utveckla verkets kompetensförsörjning för att klara uppdraget
- värna en hållbar och säker arbetsmiljö för verket och dess samarbetspartners.

2.4 Implementering av den nya instruktionen

Svenska kraftnäts nya instruktion som trädde ikraft 1 augusti 2025 innehåller flera viktiga förändringar jämfört med tidigare instruktion. Dessa omhändertas inom verksamheten bland annat genom en reviderad strategi och genom att verket genomför aktiviteter för att möta den nya inriktningen i instruktionen. Verket fokuserar särskilt på: samhällsbyggnadsperspektivet, leveranssäkerhetsmålet och planeringsansvaret samt beredskap/elberedskap.

Svenska kraftnät kommer bidra till ett nationellt elförsörjningsperspektiv som skapar förutsättningar för ökad elektrifiering och möjliggör en fossilfri omställning. Därmed ska verket tydligt bidra till utvecklingen av ett elsystem som tillgodoser de nationella elbehoven, både på kort och lång sikt och under alla förhållanden.

För att möta dessa uppgifter utgår arbetet från vägledande principer såsom helhetssyn och samhällsperspektiv, ledarskap, samverkan, proaktivitet, lösningsorientering, geografiskt fokus, samhällsekonomisk effektivitet med mera.

Svenska kraftnät är den centrala aktören i elsystemet enligt instruktionens riktning. Verket ska hantera det helhetsansvar för elsystemet som regeringen efterlyser, genom att aktivt ta ledarrollen i samordningen av den långsiktiga planeringen av det nationella elsystemet, och även genom en rad andra åtgärder. Verket etablerar Elförsörjningsrådet, utvecklar ramverk, metoder och processer för långsiktig systemplanering genom exempelvis utveckling av långsiktiga systemscenarier och nätutvecklingsplaner samt målsystem för lokalisering av förbrukning, flexibilitet och produktion.

Svenska kraftnät började arbeta med sitt nya planeringsansvar i och med regleringsbrevet 2024. Hittills har det resulterat i ett flertal regionala planer. Förmågan att planera för hela elsystemet har utvecklats. Nu fortsätter planeringsarbetet med målet att ha planer för alla landets regioner i slutet av 2026. Där förutsättningarna förändras, ska planerna kontinuerligt uppdateras. Här är till exempel planerad utökad prognossamverkan tillsammans med regionnätsföretagen för mer proaktiv nätutbyggnad och utveckling av den regionala dialogen (länsstyrelser, regioner, kommuner, med flera) viktig.

Lösningar ska utformas med samhällsekonomisk effektivitet för det nationella elsystemet som grund för leveranssäkerheten. Både mål och verktyg ska bygga på samhällsekonomiska grunder. Till exempel kommer verket utveckla ramverket och metoder för samhällsekonomisk analys av nät-, system- och marknadsåtgärder. Övergripande vägval och prioriteringar för det framtida elsystemet ska baseras på riskvärderingar och samhällsekonomiska avvägningar. Elsystemet ska dessutom vara ändamålsenligt vid svåra påfrestningar och ytterst krig.

Instruktionen tydliggör även den viktiga rollen Svenska kraftnät har för att säkerställa beredskapen för hela elsystemet. Verkets uppfattning är att samhällsbyggnadsperspektivet också innefattar att se till samhällets behov i tider av kris och krig, vilket i sin tur förutsätter ett kraftsystem

som är robust och riggat även för dessa situationer. Det innebär att sådana behov behöver beaktas i den övergripande planeringen av kraftsystemet. Enligt leveranssäkerhetsmålet ska systemet leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd. I en krigssituation kan det dock råda andra förhållanden avseende var elen behövs rent geografiskt och hur mycket som behövs. Därför genomför Svenska kraftnät ett pilotprojekt tillsammans med andra myndigheter för att utveckla metoder för sådana analyser.

Svenska kraftnät påverkar också förutsättningarna för den övriga elförsörjningen genom flera av sina uppdrag, bland annat systemansvar, elberedskap och planeringsansvar. En framgångsfaktor är att arbeta med affärsverkets olika uppdrag som en helhet där delarna förstärker varandra.

I linje med strategin kommer affärsverket att arbeta mot en mer öppen och ansvarstagande kultur där samverkan är viktig. Verkets viktiga kärnvärden – mod, samarbete och ansvar – vägleds av långsiktiga mål som i sin tur följs upp och mäts. Att agera aktivt inom eget mandat och tydligt föreslå lösningar utanför eget ansvar och mandat både inom verksamheten och externt, är nödvändigt för att verket ska kunna nå de långsiktiga målen. Detta ska göras exempelvis genom arbetet med att utveckla ståndpunkter och tydliggöra vägledning för marknadsdesign, såsom att beakta svensk nytta och det samhällsekonomiska perspektivet i avvägningar och beslutsunderlag, varav ett sådant är nytta med anslutning till europeiska plattformar för utbyte av balansenergi. Svenska kraftnät ska också se över användningen av flaskhalsinkomster för att öka överföringskapaciteten genom mothandel.

Arbetet ska präglas av effektivisering och kortare ledtider och proaktiva arbetssätt. Detta ska kombineras med mekanismer för ett balanserat risktagande, där samhällsutvecklingen är i fokus. Exempelvis kommer verket arbeta vidare med att införa en kapacitetskarta och vidareutveckla metodiken för att kunna tilldela villkorad kapacitet tidigare och därmed möjliggöra tidigare anslutningar. Även principer för anslutning till transmissionsnätet vidareutvecklas för att hantera förtur och köordning samt uppföljning.

Strategin visar riktningen och betonar vikten av samarbete både inom verksamheten och med externa aktörer, för att kunna genomföra instruktionen - och ge största möjliga nytta för samhället.

3 Strategiska förflyttningar

Svenska kraftnät ska redovisa vilka strategier som är beslutade för att uppnå de verksamhetsmål som lagts fast för verket enligt bestämmelserna om resultatredovisning i 10 kap. 3 § Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Här redovisas strategiskt arbete och planer för förflyttning inom samtliga strategiska förflyttningsområden, se även 2.3 Verksamhetsmål och strategi.

3.1 Leveranssäkerhet idag och imorgon

Sveriges riksdag har fattat beslut om två nya mål för Sveriges elsystem, ett planeringsmål och ett leveranssäkerhetsmål. Planeringsmålet innebär att elsystemet ska ge förutsättningar för att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att göra den gröna omställningen möjlig. Målet ska underlätta i planeringen för att möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045. Leveranssäkerhetsmålet innebär att det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Planeringsmålet och leveranssäkerhetsmålet har en direkt påverkan på Svenska kraftnäts arbete med leveranssäkerhet. För att möjliggöra omställningen till ett fossilfritt energisystem bedöms elanvändningen behöva öka radikalt. Elproduktion och förbrukning etableras i fler och nya geografiska områden och medför förändrade effektfloeden i nätet. Samtidigt har andelen väderberoende elproduktionskapacitet i det svenska elsystemet ökat. Tillsammans med ett utsatt säkerhetspolitisk läge, där kraven på beredskap och säkerhetsskydd ökar, innebär förändringarna nya utmaningar för elsystemet. För att klara att hålla en god leveranssäkerhet både idag och imorgon ska Svenska kraftnät:

3.1.1 Utveckla leveransförmågan i samtliga drifttillstånd - från normaldrift till återuppbyggnad

För att upprätthålla en god leveranssäkerhet idag och imorgon, och möta det nationella leveranssäkerhetsmålet, behöver verket säkerställa nödvändiga förmågor och tillgodose krav på dimensionering. Det ska ske genom fortsatt utveckling av samtliga tillgängliga verktyg, så som kravställning på produktions- och förbrukningsanläggningar, utvecklade stödtjänstmarknader och tariffmodeller samt investeringar i egna

anläggningar. Målet är att anskaffa nödvändiga förmågor på ett sätt som säkerställer ett driftsäkert, samhällsekonomiskt och effektivt elsystem. För att nå detta behöver Svenska kraftnät under de kommande åren bland annat förbättra metoder för samhällsekonomiska analyser och stärka elsystemets förmågor vid nätsammanbrott och återuppbyggnad. Verket behöver också säkerställa att IT- och mätsystem samt datautbyten levererar det som verksamheten behöver, även i framtiden.

3.1.2 Ta ledningen i den samlade planeringen av framtidens elsystem

Svenska kraftnät ska ha en ledande roll i den nationella planeringen av elsystemet och dess sektorsintegration för att skapa de bästa förutsättningarna för elektrifiering och utveckling i hela landet. Verket tar nu ett utökat ansvar för att samordna den långsiktiga utvecklingen av elsystemet och bidra till ett effektivt och robust energisystem. Detta innebär att tydliggöra var produktion, flexibilitetsresurser, lagring och förbrukning bäst kan anslutas.

Tillsammans med aktörer i Sverige, Norden och Europa utvecklar Svenska kraftnät gemensamma systemplaner och underlag som vägleder investeringar och beslut. Verket driver en samlad planering av el- och energiinfrastruktur och tar en aktiv roll i det europeiska samarbetet kring regelverk och mål för att säkerställa att Sveriges intressen prioriteras och tillgodoses. Genom att stärka Svenska kraftnäts förmåga att förutse och utveckla framtidens marknader bidrar verket till ett hållbart, konkurrenskraftigt och leveranssäkert energisystem.

3.1.3 Säkerställa verkets och elförsörjningens civila beredskap och säkerhetsskydd

Den rådande hotbilden mot Sverige och elförsörjningen ställer krav på ett mer robust kraftsystem som klarar av betydande störningar och har en god förmåga till återställning. Svenska kraftnät höjer elaktörernas förmåga genom att besluta och följa upp åtgärder inom ramen för den fleråriga strategin för elberedskap. Fram till 2028 avser verket utbilda och krigsplacera 1 000 personer som civilpliktiga inom elförsörjningen vilket innebär en betydande förstärkning av elförsörjningens förmåga till återställning. Svenska kraftnät kommer dessutom förstärka sin funktion för tillsyn av säkerhetsskyddet inom elförsörjning och dammanläggningar under 2026.

Myndigheten fortsätter arbetet med att öka verksamhetens robusthet och stärka förmågan att utföra affärsverkets kärnuppgifter från andra platser och med alternativa metoder. Bland annat gör Svenska kraftnät satsningar för att kunna upprätthålla ordinarie system- och marknadslösningar i alla samhällstillstånd, även höjd beredskap och krig, samtidigt som verket tar fram alternativa metoder för att kunna tillgodose samhällets behov av el när ordinarie lösningar ändå inte är tillgängliga. Merparten av dessa åtgärder genomförs inom ramen för Nexus, ett beredskapsprojekt initierat internt "för leveranssäkerhet i krig". Utöver nämnda åtgärder omfattar projektet även framtagning av en nationell elförsörjningsstrategi, uppdatering av verksamhetens lokalisationsstrategi samt etablering av en elförsörjningsoperativ lednings- och samverkansfunktion.

Svenska kraftnät bedriver också ett omfattande arbete för att stärka reparationsberedskapen för transmissionsnätet, där en större rådhighet över personella och materiella resurser väntas ge en ökad förmåga att reparera och återställa anläggningar vid stora samhällsstörningar, kris och krig. Inom ramen för de förmågehöjande åtgärderna planerar Svenska kraftnät för omfattande investeringar under de kommande åren. Som en del i en sammanhållen totalförsvarsplanering för elförsörjningen kommer verket att vidareutveckla sin krigsorganisation.

Affärsverket planerar för en certifiering inom informationssäkerhet under 2026 enligt standarden ISO 27001, vilket lägger grunden för ett systematiskt förbättringsarbete under kommande år. Inom IT-verksamheten kommer fokus främst vara att ytterligare förstärka återställningsförmågan för kritiska system. Svenska kraftnät identifierar, prioriterar och genomför löpande säkerhetshöjande åtgärder för verkets samhällsviktiga och säkerhetskänsliga verksamhet inom ramen för myndighetens ledningssystem för säkerhet och beredskap.

3.1.4 Säkerställa anläggningar med hög tillgänglighet genom effektiv förvaltning

Fram till 2030 kommer antalet nya anläggningar som lämnas över till förvaltningen att öka markant. Att alla överlämningar sker med hög kvalitet är av central betydelse. För att säkerställa hög tillgänglighet på samtliga befintliga och kommande byggnationer krävs en modern, anpassningsbar och effektiv förvaltning. De höjda kraven innebär att Svenska kraftnät behöver identifiera och utveckla nya arbetsmetoder, både internt och externt, under hela anläggningens livscykel. Under 2026 planerar verket för en certifiering enligt ISO 55001, ett ledningssystem för tillgångsförvaltning. Detta görs för att uppnå ett ökat livscykelperspektiv samt en effektiv och värdeskapande förvaltning.

Svenska kraftnät avser vidare att bli bättre på förebyggande- och riskbaserad förvaltning genom att utgå mer från sannolikhet och hur kritisk en komponent är när underhållsåtgärder planeras och utförs. Verket ska säkerställa att elsystemet kan fortsätta vara i drift med hög tillgänglighet samtidigt som en omfattande utbyggnad av det nationella elsystemet sker. En viktig framgångsfaktor är ökad samordning vid planering och utförande av elektriska arbeten exempelvis genom ökad användning av AMS (arbetsmetod Arbeta med spänning). Detta ska bland annat möjliggöras genom en effektiviserad och samordnad process för avbrott i elsystemet, i syfte att genomföra så få och korta avbrott på transmissionsnätet som möjligt.

3.2 Elnät i takt med behov

Elektrifieringen behöver gå snabbare för att stärka den svenska konkurrenskraften. Efterfrågan på att ansluta sig till transmissionsnätet är fortsatt hög. Detta kommer att kräva betydande investeringar i nya elnät samtidigt som stora delar av befintligt nät behöver förnyas och förstärkas. Svenska kraftnät planerar att bygga 4 000 kilometer transmissionsnät-ledningar den kommande 10-årsperioden. För att möta behoven behöver vi både öka flexibiliteten i elsystemet och bygga ut i snabbare takt. Men ledtiderna vid investeringar är långa. Förutom omfattande och tidskrävande tillståndprocesser är risken för resursbrist stor, både vad gäller tillgång till personal och till material. Detta då även region- och lokalnätägarna har omfattande utbyggnadsplaner. Motsvarande utveckling av elnäten sker dessutom i hela Europa. Effektiva leverantörskedjor och partnerskap blir därför allt viktigare. Ytterligare utmaningar är tillståndslagstiftningen, många intressekonflikter och en förändrad och ibland osäker behovsbild från industri och samhälle. Detta påverkar utbyggnadstakten på olika sätt. Målet är att halvera ledtiden¹ för utbyggnadsprojekten och verket planerar för en historisk hög investeringstakt.

För att möta de ökande behoven ska Svenska kraftnät genomföra följande förflyttningar:

¹ Jämfört med 2021 års som var 14,5 år och där vi idag har kommit ned till 8,5 år.

3.2.1 Leda och samordna aktörer för att möta behoven genom snabb och effektiv utbyggnad av transmissionsnätet

Svenska kraftnät kommer fortsätta utveckla en nätutvecklingsplan i samarbete med elmarknadens aktörer för att tydliggöra behovet av anläggningsinvesteringar. Som komplement till den tioåriga planen vidareutvecklar verket målnät och regionala planer med kapacitetstrappor per region. Dessa kommer att visa behov av flexibilitetsresurser, samt var förbrukningscentra och produktion lämpligast lokaliseras. Det skapar bättre planeringsförutsättningar för aktörer i elförsörjningen, näringslivet och regional utveckling samt möjliggör snabbare anslutningsprocesser.

Dialogen med lokala aktörer, till exempel kommuner, länsstyrelser, regioner och regionala nätägare, ska fortsätta utvecklas och stärkas.

För att ytterligare förstärka planeringsförmågan kommer Svenska kraftnät etablera nätplaneringsprinciper som går i linje med planeringsansvaret samt utveckla metoder för lönsamhetsbedömningar.

Anslutningsprocessen kommer fortsätta utvecklas för ökad transparens och effektivitet. Anslutande part ska tidigt få information och vägledning om steg och krav i anslutningsprocessen. Uppföljning av ansökningstider och leveranser ska säkerställa att planerna genomförs i tid.

Under de kommande åren kommer investeringarna i transmissionsnätet öka kraftigt då många anläggningsprojekt går från planeringsfas till genomförandefas. Svenska kraftnät ska därför fortsätta utveckla planeringsförmågan internt, i nära samarbete med lokala intressenter och leverantörsmarknaden, för att säkerställa genomförandeförmågan i alla led med mål att säkerställa att planerad effekt levereras enligt beslutade tidplaner.

3.2.2 Nyttja standardisering, teknisk utveckling och proaktivt miljöarbete för effektiv, hållbar utbyggnad och bättre nyttjande av nätet

Svenska kraftnät kommer att vidareutveckla arbetet med tekniska lösningar för att tydliggöra riktning, prioriteringar och beslut som berör den tekniska utvecklingen av transmissionsnätet. Ny teknik ska användas för att utveckla en verktygslåda som effektivt kan bidra till att lösa frågor relaterade till civil beredskap och kapacitetsproblem samt öka nyttjandet av nätet. Teknikvalen ska skapa förutsättningar för effektivisering vid utbyggnad och underhåll av transmissionsnätet och präglas av hänsyn till genomförandetid, anläggningens livscykel och krav på miljöanpassning.

Arbetet med standardisering av konstruktioner och teknikval i transmissionsnätet kommer att accelerera. Arbetet med att utveckla metod för teknisk kravställning i Svenska kraftnäts Tekniska Riktlinjer ska intensifieras för att möjliggöra en tydligare kravställning vid upphandlingar och effektivare uppföljning vid projektleveranser.

Ett proaktivt och integrerat hållbarhetsarbete möjliggör minskad negativ klimatpåverkan i relation till utbyggnadstakten. Det skapar även förutsättningar att minska påverkan på den biologiska mångfalden vid markintrång och för att fortsätta arbeta med miljöanpassade och säkra anläggningar. Verket utvecklar arbetssätten genom ständiga förbättringar baserade på risker och möjligheter, etablerade metoder samt där det finns synergier med andra prioriterade målsättningar. Effekter av hållbarhetsarbetet ska, där det är relevant, kunna jämföras med branschen.

3.2.3 Utveckla affärsupplägg och partnerskap för att öka förmågan i leveranskedjan

Svenska kraftnät kommer fortsätta arbeta med att etablera en tillförlitlig och motståndskraftig försörjningskedja genom nära dialog med marknaden i syfte att möjliggöra långsiktig uppbyggnad av kompetens och kapacitet i leverantörskedjorna. Det systematiska arbetet med att utveckla nya upphandlings- och avtalsformer fortsätter för att säkerställa leveranser i tid till investeringsprojekten och tillgångsförvaltningen, och samtidigt verka för sund konkurrens samt seriösa och ansvarstagande leverantörer.

Verket kommer fortsätta utveckla och etablera organisation och arbetssätt för hantering av nya avtalsformer i verksamheten. Ett särskilt fokusområde blir att införa arbetsformer som skapar synergier inom och mellan avtalen för att skapa effektivitet. Verket kommer fortsätta ha en väl avvägd del av portföljen i traditionella avtal men komplettera dessa med samverkan och partneringavtal för att allokera leverantörskapacitet inom specifika områden. Dessa avtalsformer väntas bidra till effektivisering hos Svenska kraftnät och leverantörer då uppläggen möjliggör erfarenhetsåterföring mellan projekten. Uppläggen skapar även förutsättningar för genomförandeplaner som tar hänsyn till verkets och leverantörernas kapacitet och leveransförmåga.

Eftersom Svenska kraftnät de närmaste åren kommer ha en ökad mängd projekt i genomförandefas ökar även det antal entreprenörer som är aktiva i projekten. För att säkerställa att verket arbetar med seriösa och ansvarstagande leverantörer fortsätter utvecklingen av arbetssätt för granskning och uppföljning av leverantörer.

3.3 Framtidens elmarknad

Elsektorn har en central roll i omställningen av samhället för att nå klimatmålen. För att värna Sveriges konkurrenskraft och accelerera omställningen måste elmarknaderna utvecklas, och i takt med att elsystemet förändras behöver marknadens utformning anpassas. De framtida elmarknaderna måste:

- Ge långsiktiga signaler för att säkerställa de nödvändiga investeringarna i koldioxidfri produktion, flexibilitetsresurser och nätutveckling;
- säkerställa ett effektivt nyttjande av produktions- och förbrukningsresurser och stimulera flexibilitet över hela energisystemet;
- Understödja driften av ett stabilt och pålitligt elsystem genom att ge marknadsaktörerna incitament som överensstämmer med det fysiska nätets förmågor och de övergripande systemkraven;
- Ge hållbar el till kunderna med konkurrenskraftiga priser genom väl utformade kontrakt och leveranserbjudanden.

Svenska kraftnät kan inte ensamt lösa alla delar som behövs i en välfungerande elmarknad, men vi har en viktig och unik roll i det arbetet. Det framtida elsystemet kommer att ha stora inslag av väderberoende produktion, vilket kräver stora mängder flexibilitet för att hantera variationerna i både produktion och förbrukning. Behovet av flexibilitet är inte nytt, men med förändringarna i elsystemet förändras kraven på vilken typ av flexibilitet som behövs och i vilken volym.

För att skapa framtidens elmarknad ska Svenska kraftnät genomföra följande förflyttningar:

3.3.1 Utveckla marknadsdesign för ett optimalt användande av kraftsystemets resurser

För att elmarknaden ska uppnå största möjliga samhällsnytta krävs att överföringssystemet används effektivt och att prissignalerna på ett ändamålsenligt sätt speglar nätets tekniska förmågor och begränsningar. För att öka handelskapaciteten ska Svenska kraftnät fullfölja införandet av den flödesbaserade kapacitetsberäkningsmetoden så att den omfattar samtliga handelstidsfönster, inklusive intradag- och balansmarknaderna. Dessutom ska verket använda verktyg som mothandel och omdirigering för att optimera nyttjandet av befintlig infrastruktur där det är

samhällsekonomiskt motiverat. Svenska kraftnät ska övervaka utvecklingen av strukturella flaskhalsar i transmissionsnätet och vid behov föreslå förändringar i elområdesindelningen.

Vidare ska Svenska kraftnät ge incitament till ett effektivt nätnyttjande och möjliggöra anslutningar. För detta syfte kommer verket införa ny tariffmodell och etablera olika verktyg för att möjliggöra anslutningar, exempelvis kapacitetsåtgärd och villkorade anslutningsavtal. Att etablera verktygen innefattar att reda ut under vilka förutsättningar och situationer olika verktyg är effektiva, hur de kan stärka varandra, och hur de hänger ihop med nätinvesteringar.

3.3.2 Stärka långsiktiga investeringssignaler för tillräcklighet och flexibilitet

En utmaning för elmarknaden kommande decennier är hur investeringar i produktion och flexibilitet kan realiseras för att möta det förutspådda ökade elbehovet i linje med fastställt planeringsmål och leveranssäkerhetsmål. Svenska kraftnät ser att det är osäkert om dagens marknadsdesign förmår ge den långsiktighet som krävs för samtliga samhällsekonomiskt effektiva investeringar. För att identifiera behov av reformer av elmarknadens utformning ska Svenska kraftnät vidareutveckla sin analysförmåga kopplat till olika framtidsscenarier, bland annat gällande tillräcklighets- och flexibilitetsbehovsanalyser. Verket planerar också att vidta flera åtgärder för ökad flexibilitet, till exempel införandet av flexibla anslutningar och mer långsiktigt införandet av EU-förordningen Demand Response².

Svenska kraftnät ska, baserat på eventuella identifierade behov, ge förslag på ändamålsenliga marknadsförändringar eller mekanismer för att möta investeringsbehoven.

3.3.3 Skapa nya incitament för systemförmågor som krävs i ett mer volatilt energisystem

För att upprätthålla ett fortsatt stabilt och pålitligt elsystem ska Svenska kraftnät säkerställa att de förmågor som krävs finns tillgängliga för systemdriften genom att tillämpa effektiva verktyg. Sådana verktyg kan innefatta upphandling och marknadslösningar, men också nättariff och ersättningsystem för olika systemförmågor. Vidare ska Svenska kraftnät

² Network Code Demand Response (NC DR) avser kommande reglering för ökad flexibilitet i elnätet, se även [Network Code Demand Response \(NC DR\) - kommande reglering för ökad flexibilitet i elnätet](#) | Svenska kraftnät.

identifiera och tillämpa verktyg för att säkerställa de förmågor för nöddrift och återuppbyggnad som är nödvändiga för ett robust och motståndskraftigt elsystem i alla systemtillstånd.

Balansmarknaderna kommer fortsätta utvecklas för att på ett effektivt sätt möta ett mer volatilt elsystem. Svenska kraftnät ska se över den övergripande balanseringsfilosofin för att säkerställa att den leder mot en effektiv framtida balanseringsprocess. Metoderna för tilldelning av kapacitet för balanseringsändamål ska förbättras för att möjliggöra att allokeringen förblir effektiv. Vidare ska Svenska kraftnät ansluta till de europeiska balanseringsplattformarna MARI och PICASSO på ett sådant sätt att det genererar nytta för Sverige. För att ge marknadsaktörerna bättre förutsättningar för att besluta om satsningar och investeringar ska Svenska kraftnät fortsätta utveckla sin kommunikation om framtida behov av olika balanseringsprodukter och marknadsförändringar.

Ovanstående innebär en omfattande utveckling av nya och befintliga IT-system och lösningar. I denna utveckling behöver flera aspekter beaktas då komplexiteten är stor, exempelvis marknadernas effektivitet, IT-lösningarnas robusthet och Svenska kraftnäts rådighet över data och system, såsom dataflöden från DSOer och andra aktörer, behöver vägas samman.

3.4 Accelererad digitalisering

Digitaliseringen av samhället och specifikt energisektorn fortsätter. I en allt snabbare och mer komplex värld skapar den ökande digitaliseringen nya möjligheter till välgrundade, datadrivna beslut och effektiva processer. En ökad digitalisering och automatisering är dessutom avgörande för att säkerställa leveranssäkerheten i ett energisystem med allt mindre marginaler. Fler och fler uppgifter och arbetsmoment automatiseras och i takt med det ökar kraven på korrekt, tillgänglig och kvalitetssäkrad data. Genom att dela data nationellt, inom Norden och på europeisk nivå skapas nya möjligheter.

Men det innebär också risker, inte minst säkerhetsmässiga. Sårbarheten mot externa hot ökar dessutom när allt fler av IT-systemen blir kritiska för verksamheten. Automatiserade processer är nödvändiga för att hantera behoven i ett förändrat kraftsystem och digital innovationsförmåga är avgörande för att möta morgondagens utmaningar. Kraven på digitala stöd och samarbetsverktyg ökar för att möjliggöra effektiva arbetssätt och samarbeten såväl internt som externt.

För att accelerera digitaliseringen ska Svenska kraftnät genomföra följande förflyttningar:

3.4.1 Skapa robusthet och integration för att öka elsystemets förmåga genom digitalisering och automation

Svenska kraftnät behöver robusta och moderna IT- /OT-förmågor³ som möter framtidens elsystem och den ökade hotbilden.

De geopolitiska spänningarna och hotbilden mot Sveriges elsektor kräver att Svenska kraftnät upprätthåller en god cyberresiliens, det vill säga förmåga att stå emot, hantera och återhämta sig från cyberattacker. Högst fokus ligger därmed på att skyndsamt och effektivt ytterligare förstärka de förmågor som verket uppbär inom områden för informations-, IT- och OT-säkerhet. Det sker exempelvis genom resursförstärkning, nya och förbättrade tekniska lösningar, verktyg och övning.

Verkets tekniska lösningar, processer och resurser ska vara dimensionerade för att möta morgondagens behov och säkerställa att både kärn- och stödverksamheter fungerar effektivt. Svenska kraftnät ska använda moderna system och plattformar som möjliggör både proaktiv och reaktiv förmåga för att upprätthålla driftsäkerhet.

En central del i detta är att öka digitaliseringen och automatiseringen i kontrollrummet, vilket stärker förmågan att styra och övervaka kraftsystemet. Genom effektiva och automatiserade processer ska Svenska kraftnät leverera snabbare resultat och samtidigt skapa en bättre arbetsmiljö. Dessutom ska verket digitalisera stationer för att kunna göra tillförlitliga statusbedömningar, optimera tillgänglig kapacitet och använda moderna, standardiserade kommunikationssystem.

3.4.2 Säkra pålitlig och lättillgänglig data för att stödja beslutsfattande och skapa nya möjligheter för verket och andra

Data utgör en strategisk resurs och ska användas för att fatta datadrivna beslut som skapar värde för både verksamheten och externa parter. Genom en tydlig strategi för data- och informationsstyrning ska Svenska kraftnät säkerställa en sammanhållen ledning och styrning av all datahantering.

³ IT omfattar system och teknologier som används för att hantera, lagra, bearbeta och överföra data och information i digital form. OT omfattar system och teknologier som används för att övervaka och styra fysiska processer, maskiner och industriella tillgångar.

Verket strävar efter att data ska vara korrekt, lättillgänglig och användbar för dem som behöver den, både internt och externt. Effektiva beslutsstöd skapas med hjälp av AI och automation för att hantera processer som kräver snabba insatser och korta reaktionstider.

3.4.3 Utveckla verkets förmåga inom digitalisering och nyttjande av modern digital teknik för att effektivisera processer och arbetssätt

Svenska kraftnät arbetar kontinuerligt med att utveckla en flexibel och digital arbetsmiljö. Arbetsmiljön ska möta medarbetarnas ökande krav och förväntningar på en modern, säker och användarvänlig arbetsplats. Verket ska öka effektiviteten och stärka både det interna och externa samarbetet genom att använda ändamålsenliga digitala stöd och samarbetsverktyg. Arbetsplatsen ska upplevas som attraktiv, tidsenlig, effektiv och funktionell.

För att stärka förmågan inom digitalisering ska Svenska kraftnät bedriva innovation på ett strukturerat sätt. Kompetens inom områden som AI och automatisering utvecklas och tydliga processer, metoder och tekniska förutsättningar, exempelvis innovationslabb, etableras.

Behovet av IT-system inom Svenska kraftnät växer i takt med att verksamheten breddas och anpassas till framtidens elmarknad, energiomställningen och digitaliseringen. När verksamhetens krav och funktioner blir mer komplexa ökar behovet av skräddarsydda och egenutvecklade system.

Svenska kraftnät ska använda etablerade metoder som anpassas efter behoven i verksamhetsområdena. Den övergripande arkitekturstyrningen tillsammans med en strategisk arkitekturfunktion nära verksamheten bidrar till en strukturerad och flexibel IT-utveckling.

Svenska kraftnät ska vid behov använda färdiga molntjänster för att effektivisera verksamheten där det är lämpligt. Verket prioriterar systemlandskapet och IT-utvecklingsförmågan för att möta dagens och morgondagens krav.

3.5 Ökad förmåga och effektivitet

För att klara energiomställningen behöver Svenska kraftnät öka innovationsförmågan och hitta nya lösningar, arbetssätt och samarbeten. Detta i en omfattning och med en hastighet som inte liknar något verket tidigare varit med om. För att möta de ökande kraven behöver Svenska kraftnät utveckla nya arbetssätt och verktyg, och samtidigt behålla det som fungerar bra.

Svenska kraftnäts kompetenta och engagerade medarbetare är den absolut viktigaste resursen. De utgör grunden för att möta de förväntningar som samhället har på verket. Svenska kraftnät är i stark tillväxt och energibranschens kompetensförsörjning är en utmaning, både för verket och för sektorn i stort. Rörligheten på arbetsmarknaden är hög, och konkurrensen om arbetskraft för anställning, entreprenader och konsultarbete är hård.

Den höga rekryteringstakten innebär en organisation i förändring, många nya som ska introduceras, samtidigt som verket ska leverera på ett allt mer komplext uppdrag. Samtidigt ska verkets arbete genomföras hållbart. Med ökad förändringstakt och komplexitet ökar risken för olyckor och andra arbetsmiljöproblem både direkt och indirekt hos Svenska kraftnäts samarbetspartners. En god arbetsmiljö är och ska förbli högsta prioritet.

För att möta de framtida utmaningarna ska Svenska kraftnät genomföra följande förflyttningar:

Öka verkets genomförandeförmåga och effektivitet för att möta framtidens utmaningar

För att möta de allt snabbare samhällsförändringarna behöver Svenska kraftnät öka genomförandeförmågan och effektiviteten. Verket ska fortsätta utveckla styrningen av verksamheten och förbättra förutsättningarna för en effektiv digitalisering. Förmågan att följa upp och ta hem effekter ska stärkas. Verket beslutade att förlänga det effektiviseringsprogram som startade 2020 till och med 2030. Syftet med programmet är att stärka förmågan att arbeta systematiskt med effektivitet. Programmet följer Svenska kraftnäts framdrift av ett femtiotal projekt och initiativ. Dessa bidrar till att verket sänker kostnader och utgifter, förkortar ledtider och ökar samhällsnyttan – något som ger fördelar för både medborgare och företag.

Utveckla verkets kompetensförsörjning för att klara uppdraget

Svenska kraftnät ska utveckla kompetensförsörjningen för att säkerställa rätt kompetens och resurser för att klara uppdraget. Verket ska fortsätta utveckla attraktiviteten som arbetsgivare och verka för en ännu effektivare introduktion av nya medarbetare. Kompetens- och resursplaneringen ska vara en naturlig del av årshjulet och förutsättningarna för kompetensutveckling och karriärutveckling ska vara goda. Verket ska också fortsätta sin satsning på ledarskap och medarbetarskap. Svenska kraftnät ska vara en arbetsplats där medarbetarna trivs, känner stor arbetsglädje och kan utvecklas.

Värna en hållbar och säker arbetsmiljö för verket och dess samarbetspartners

Svenska kraftnät ska arbeta för en inkluderande arbetsmiljö och öppen arbetskultur som stärker de anställda i den statliga tjänstemannarollen. Svenska kraftnät ska vara en hållbar arbetsplats som möjliggör balans mellan arbetsliv och fritid för alla verkets medarbetare. Verket ska även fortsätta värna säkerhets- och arbetsmiljöarbetet. Nollvisionen mot olyckor är och ska förbli en ledstjärna. Under perioden kommer verket att förbättra styrningen och uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, inklusive elsäkerhet, hos verket och dess samarbetspartners bland annat genom en proaktiv och värdeskapande avvikelshantering.

4 Verksamhetens leveranser

Här beskrivs verksamhetens leveranser enligt den ansvarsindelning som anges i Förordning (2025:782) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät. Avsnittet redogör för periodens planerade leveranser och hur uppdraget ska säkerställas, utöver de större utvecklingskliven som beskrivits under avsnitt 3 Strategiska förflyttningar.

4.1 Systemansvar för överföringssystemet

Svenska kraftnät ska under åren 2027 till 2029 vidta åtgärder inom en rad olika områden för att säkerställa systemansvaret för överföringssystemet och därmed skapa förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv, internationellt konkurrenskraftig, hållbar och trygg elförsörjning i Sverige.

4.1.1 Välfungerande och transparent elmarknad

Svenska kraftnät gör flera stora förändringar som syftar till att nyttja resurser mer effektivt.

Verket ska införa en ny transmissionsnätstariff och förbättra kapacitetstilldelningen för balanseringsändamål i syfte att skapa förutsättningar för ett effektivt användande av transmissionsnätet. Transmissionsnätstariffen ska också kompletteras med en komponent för spänningsreglering.

Dessutom ska verket säkerställa att flödesbaserad kapacitetsberäkningsmetod kan införas på intradaghandeln för att möjliggöra en förbättrad kapacitetstilldelning. För att ytterligare öka förmågan att tillämpa mothandel ska hanteringen automatiseras. Verket ska också inför ett nytt strukturdatasystem för att underlätta och förbättra balansavräkningen.

Svenska kraftnät planerar att under åren fram till 2029 anslutas till marknadsplattformarna MARI och PICASSO i syfte att säkerställa en effektiv balanseringsprocess. Senare under perioden ska verket införa BSP-rollen (Balancing Service Provider, leverantör av balanstjänster) för att öka möjligheten för aktörer att erbjuda balanstjänster. Även obalansprissättningen ska revideras för att skapa ändamålsenliga incitament för balansansvariga att vara i balans.

Svenska kraftnät ska fortsätta arbetet med övervakning av de marknader verket ansvarar för genom att stärka och fullt ut implementera EU regelverket Regulation on Wholesale Energy Market Integrity and Transparency (REMIT) Artikel 15. REMIT syftar till att förhindra

insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaderna för energi inom EU. Svenska kraftnät ska också utveckla och påbörja operativ marknadsövervakning enligt REMIT Artikel 4 samt fortsätta vägleda och utbilda marknaden för att främja efterlevnad av REMIT.

4.1.2 Effekttillräckligheten i det nationella elsystemet

Svenska kraftnät kommer fortsätta bevaka effekttillräckligheten i det nationella elsystemet och löpande förmedla information om denna till elmarknadens aktörer. Detta kommer bland annat ske genom European Resource Adequacy Assessment (ERAA) och nationella effekttillräcklighetsrapporter. Verket avser också att ytterligare utveckla prognoserna för elanvändning och produktion, samt fortsätta ta fram och använda flera olika långtidsscenarier som tar hänsyn till utvecklingen inom teknik, ekonomi och politik.

Vidare kommer verket ta fram och föreslå åtgärder för att säkerställa effekttillräcklighet i det nationella elsystemet, om utförda analyser visar att den nationella tillräcklighetsnormen överskrids och åtgärderna är samhällsekonomiskt motiverade.

4.1.3 Överföringskapacitet mellan elområden

Svenska kraftnät kommer under perioden fortsätta att använda scenarier och långsiktiga systembehovsanalyser för att identifiera framtida flaskhalsar som riskerar att begränsa överföringskapaciteten mellan elområden. Utifrån analyserna beslutar verket om de åtgärder som hanterar dessa flaskhalsar mest samhällsekonomiskt effektivt. Svenska kraftnät kommer även fortsättningsvis utvärdera löpande om pågående och planerade investeringar motsvarar förändrade behov

Vidare kommer Svenska kraftnät fortsätta utveckla arbetssätt och verktyg för att bättre utnyttja kapaciteter i det operativa skedet. Detta ska bland annat ske genom fortsatt utveckling av verktyg som ger analys- och beslutsstöd för optimering av kapacitetstilldelningsprocesserna. Detta ska också ske genom implementering av automatiska beslutsunderlag i realtid för driftssäkerhetsanalyser och balansering.

4.1.4 Driftsäkerhet och systemförmågor

Svenska kraftnät ska fortsätta bemanna driftcentraler dygnet runt för att säkerställa driften av transmissionsnätet och balanseringen av det nordiska elsystemet. Verket följer upp och utvecklar verktyg och arbetssätt löpande. Dessutom ska verket installera ett nytt driftövervakningssystem för att säkerställa framtida drift av elsystemet.

Svenska kraftnät kommer under perioden hantera en ökad genomströmning av elektriska arbeten. Verket ska optimera förmågan att bygga, drifva och förvalta anläggningar. Detta ska ske genom en proaktiv avbrottshantering i kombination med avbrottsfria arbetsmetoder som utförs med hög person- och driftsäkerhet. För att uppnå detta kommer Svenska kraftnät införa en digitaliserad driftorderprocess.

Verket ska under perioden genomföra ett flertal åtgärder för att öka optimeringen och digitaliseringen i det operativa arbetet. Detta inkluderar utveckling och förvaltning av prognoser inom driftplanering och balansering, till exempel Individual Grid Model, (IGM).

Svenska kraftnät kommer även fortsätta arbeta med utveckling av stödtjänster, avhjälpande åtgärder och anslutningskrav i syfte att säkerställa ett långsiktigt driftsäkert och effektivt elsystem. Verket ska bland annat fortsätta utveckla den automatiserade balanseringen (mFRR EAM) samt säkerställa tillräcklig volym av balanseringsresurser genom kapacitetsupphandling.

4.1.5 Vattenkraftens förmågor

Svenska kraftnät kommer att fortsätta i samarbete med Energimyndigheten att bistå de länsstyrelser som är vattenmyndigheter med underlag inför att vattenkraften ska föras med moderna miljövillkor. Verket kommer tydliggöra vattenkraftens nyttor och betydelse för elförsörjningen, genom att ange om och i vilken omfattning det finns vattenkraftverk som kan bidra med frekvens- och spänningsreglering eller har elberedskapsförmågor.

Även framtagna bedömningar om hur vattenkraftens förmågor påverkas till följd av olika miljöåtgärdsförslag, bör beaktas av länsstyrelserna i norm-sättningen av miljökvalitetsnormer. Arbetet ska följa den tidsplan som anges i Bilaga Tid för ansökan om prövning för moderna miljövillkor i förordning (1998:1388) om vattenverksamheter. Svenska kraftnät kommer även bidra med underlag vid normöversyn efter förfrågan från Mark- och miljödomstolen.

4.2 Förvalta och bygga ut transmissionsnätet

Under de senaste åren har Svenska kraftnät avsevärt stärkt genomförandeförmågan för nätutbyggnad och underhåll. Detta återspeglas i att antalet koncessionsansökningar ökade fem- till sju gånger beroende på år. När dessa koncessioner vinner laga kraft kommer verkets fokus delvis att skifta från att främst förbereda och erhålla tillstånd till att faktiskt genomföra byggnation. Den uppbyggnad som hittills präglats av förberedande arbete kommer att kvarstå på hög nivå, men kompletteras med ett större fokus på byggfasen.

Svenska kraftnäts nätutvecklingsstrategi bygger på att samordna åtgärderna. När det är möjligt ska nya ledningar och stationer både bidra till ökad kapacitet och ersätta utrustning som närmar sig slutet av sin tekniska livslängd.

När nätet byggs ut och omstruktureras och äldre ledningar rivs uppstår utmaningar med att ta ledningar ur drift för reinvesteringar, nybyggnation och underhåll. Detta omfattar planerade avbrott och samordning av utbyggnadsplaner för underliggande nät, vilket skapar ett komplext problem i att minimera påverkan för elkonsumenterna. Driften genomför ett omfattande arbete för att utveckla arbetssätt vid elektriska arbeten och avbrottsplanering, både på transmissionsnivå och för att säkerställa att distributionsnivån inte påverkas. Verket utvecklar metoder för att möjliggöra underhåll och byggande med minimerande eller helt undvikna avbrott.

4.2.1 Bygga ut transmissionsnätet

För att nå målen att halvera ledtiden jämfört med 2021 och samtidigt säkerställa ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat transmissionsnät i den takt som samhället kräver planerar Svenska kraftnät ett flertal åtgärder. Den mest centrala är att utveckla verkets kapacitet att bygga betydligt mer än tidigare, samt att förbereda organisationen för att förvalta ett stort antal nya anläggningar. Den ambitiösa utbyggnadsplanen ligger i huvudsak fast trots förändringarna i omvärlden, eftersom en stor del av byggplanerna grundas på ett underliggande behov av reinvestering.

Standardisering för kortare ledtider och kostnadseffektivare lösningar

Svenska kraftnät genomför ett omfattande arbete med att standardisera typfack för stationer och stolpdesign för ledningar. Syftet är att säkerställa att kraven inte medför kostnader som överstiger den faktiska

nyttan, samt att hitta den bästa lösningen för effektiv tillverkning och implementering i fält. Målet är ett transmissionsnät med kostnadseffektiva lösningar på kortare tid. Standardisering gör det dessutom lättare att lagerhålla reservdelar och komponenter vilket stärker reparationsförmågan och höjer totalförsvarsförmågan.

Samverkan i regionala effektforum och kommunala dialoger

Svenska kraftnät kommer vidareutveckla den tidiga proaktiva dialogen med länsstyrelser, regioner och kommuner samt ge stöd i energiplaneringen. Arbetet syftar till att främja framkomligheten och stärka förtroendet för Svenska kraftnäts processer.

Samverkan med andra myndigheter

Svenska kraftnät ska fortsätta den etablerade samverkan med Energimarknadsinspektionen (Ei), Lantmäteriet (LM) och länsstyrelserna inom ramen för pågående regeringsuppdrag med syfte att korta ledtiderna. Parallellt med detta arbete kommer verket att implementera nya arbetssätt och tillvarata gemensamma lärdomar för att uppnå intern effektivisering. Utöver detta ska samarbetet med Försvarmakten och Energimyndigheten att fördjupas.

Svenska kraftnäts roll i den fysiska planeringen

Planeringen av mark och vatten förutsätter ett nära samspel mellan flera aktörer med olika roller och uppdrag, särskilt mellan stat och kommun. Svenska kraftnät befintliga anläggningar utpekades nyligen som riksintresse för totalförsvarets civila delar. Ett riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden och ska beaktas i samhällsplaneringen. Detta innebär att statliga myndigheter, länsstyrelser, kommuner och domstolar måste ta hänsyn till riksintresset vid exempelvis översiktsplanering, detaljplanering, bygglov utanför detaljplanerat område samt tillståndsprövning för miljöfarlig verksamhet. Under planeringsperioden kommer verket utveckla arbetssätt tillsammans med tillståndsgivande myndigheter för en effektiv hantering av riksintressen.

Vidare fick Svenska kraftnät 2024 i uppdrag att tydliggöra kraftsystemets behov och stödja länsstyrelserna i deras energiplanering. Detta uppdrag förtydligades i Svenska kraftnäts instruktion från 2025. Verket har en kontinuerlig dialog med länsstyrelser, regioner och kommuner för att uppnå en tydligare koppling till den fysiska planeringen och klargöra vad som krävs för att säkerställa uppdragets genomförande.

Affärsupplägg

Som en del av det interna effektiviseringsprogrammet samt för att säkerställa kapaciteten och höja kvaliteten, tecknade Svenska kraftnät flera ramavtal för stålkomponenter, reaktorer och transformatorer. Verket arbetar för att ytterligare analysera leverantörskedjan och se över affärsmodeller i syfte att säkerställa en effektiv framdrift.

För att möta utmaningen med den kraftigt ökade byggnationen av luftledningarna under de kommande åren beslutade verket att vissa entreprenader inom anläggningsportföljen ska upphandlas som strategisk partnering. Detta upplägg väntas skapa flera nyttor kopplade till genomförande och leverantörskapacitet eftersom det ger fler leverantörer möjlighet att bygga upp tillräcklig kapacitet för att kunna möta upp den volym som efterfrågas.

Den första upphandlingen inom strategisk partnering genomfördes för Västra Götaland-paketet. Det omfattar sex ledningsprojekt med en sammanlagd längd på cirka 600 km och ett beräknat kontraktsvärde på 7 000–8 000 mnkr under period på tio till femton år. Under planeringshorisonten planeras för ytterligare två till fem kontrakt beroende på erfarenheten från det pågående arbetet.

4.2.2 Förvalta transmissionsnätet

Förvaltningens uppdrag är att säkerställa att Svenska kraftnät tillhandahåller ett driftsäkert, kostnadseffektivt, miljöanpassat och personsäkert transmissionsnät. För att tillgodose dessa krav samtidigt som antalet nya anläggningar som lämnas över till förvaltningen ökar, krävs en modernare och effektivare förvaltning. En viktig förändring är att gå från kalenderstyrd till mer utvecklad risk- och tillståndsbaserad förvaltning. Detta ska ske genom ökad användning av dataanalys, både av inträffade händelser och tillgångarnas faktiska tillstånd. På så sätt möjliggör verket mer träffsäkra och faktabaserade riskbedömningar. Riskhanteringen ska också utvecklas från beståndsnivå till att även omfatta en mer operativ nivå där riskbaserade metodiker utgör grund för analys och beslut om enskilda anläggningar. Genom att även titta på hur kritiska olika komponenter är kan verket utveckla underhållet ytterligare.

Det ökande kravet på tillgänglighet på transmissionsnätet leder till ett ökat behov av att utföra fler arbeten med anläggningen i drift. Arbetsmetoderna Arbete med spänning (AMS) och Arbete nära spänning (ANS) gör det möjligt att arbeta med driftsatta anläggningar. Att fortsätta utveckla och identifiera nya arbetsmetoder och digitala arbetssätt, exempelvis att utöka användandet av drönare, helikopter och AI kommer vara en viktig förutsättning för mer AMS arbete.

Ett nytt underhållsavtal kommer även att upphandlas och införas under perioden. Målsättningen är att skapa förutsättningar för flera leverantörer och ökad beredskap i händelse av kris.

4.2.3 Telekom

Svenska kraftnät har ett landsomfattande kommunikationsnät baserat på optisk fiber, integrerat i transmissionsnätets ledningar. Detta kommunikationsnät möjliggör styrning och övervakning av nätets ledningar och stationer, vilket är avgörande för att säkerställa hög driftsäkerhet i transmissionsnätet. Nätet växer i takt med förnyelse och expansion av transmissionsnätet. I och med den ökande digitaliseringen av transmissions- och övriga elnät ökar behovet av ett pålitligt och tillgängligt kommunikationsnät. Dessutom hyr Svenska kraftnät ut eventuell överkapacitet, i form av svarfiberförbindelser och inplaceringar i teknikbodas, till teleoperatörer, tjänsteleverantörer, elnätsföretag med flera. Svenska kraftnät bidrar därmed väsentligt till samhällsnyttan genom att tillhandahålla en robust fiberinfrastruktur som stödjer landets samhällsviktiga funktioner.

Under de kommande åren planerar verket löpande förbättringar av kommunikationsnätet för att öka robusthet, redundans och diversitet vilket är viktiga förutsättningar för att upprätthålla hög tillgänglighet och säkerhet. Svenska kraftnät förstärker också genom att utöka antalet teknikbodas. Det gör det möjligt att fortsätta hyra ut överkapacitet i fibernätet.

I takt med att delar av Svenska kraftnäts fibernät börjar närma sig sin tekniska livslängd, reinvesterar verket i dessa ledningar. Det görs med anledning av att Svenska kraftnät vill ha ett så robust och driftsäkert nät som möjligt.

För att fortsätta öka Svenska kraftnäts robusthet, leveransförmåga och driftsäkerhet har verket startat ett projekt för att byta ut verkets bärarnät för data- och telekommunikationstjänster. Drifttelenätet som är Svenska kraftnäts bärarnät för data- och telekommunikationstjänster mellan stationer, datacenter och driftcentraler, består av optisk fiber och aktiv utrustning av i huvudsak typen Synkron digital hierarki (SDH). SDH-tekniken var länge dominerande på marknaden, men nya tekniska lösningar har gjort den allt mer inaktuell. Ett omfattande arbete pågår för att ersätta tekniken med modernare lösningar som uppfyller Svenska kraftnäts krav på tillgänglighet, tillförlitlighet och säkerhet.

Svenska kraftnät påbörjade upphandling av nya tekniska plattformar under 2023 och installation kommer ske löpande under de kommande åren.

4.3 Samordnad planering av det nationella elsystemet

Svenska kraftnät ansvarar för att utifrån ett nationellt elförsörjningsperspektiv verka för en samordnad långsiktig planering av det nationella elsystemet.

Verket kommer fortsätta arbetet med att utveckla en samordnad planering av det nationella elsystemet bland annat genom utvecklade målsystem med identifierade förbruknings- och produktionscentra. Som stöd i detta arbete kommer Svenska kraftnät i enlighet med instruktionen starta ett elförsörjningsråd som ska säkerställa att verket får en bred omvärldsbild och tar in flera perspektiv.

Svenska kraftnät kommer också att fortsätta arbetet med planeringsscenario. En övergång ska ske till ett mer utpekat planeringsscenario som är mer styrande för planeringen av åtgärder. Scenarioarbetet ska också utvecklas för att inkludera fler parametrar. På så sätt möjliggörs beräkning av systemkostnader för olika scenerier. Affärsverket ska under perioden effektivisera arbetssätten för att snabbare kunna justera planeringsscenario vid förändrade förutsättningar.

Under de kommande åren kommer det att sättas en struktur och metod kring prognossamverkan tillsammans med regionnätbolagen. Det pågår för tillfället flera utvecklingsuppdrag kring detta. Syftet är att prognoserna ska bli mer tillförlitliga och möjliggöra för att Svenska kraftnät och regionnätbolagen kan ta fram gemensamma regionala nätutvecklingsplaner.

Arbete med kapacitetskartor och att identifiera flexibilitetsbehov ska fortsätta under perioden. En första version av kapacitetskarta på transmissionsnätetsnivå ska publiceras under första halvåret 2026. Denna ska under åren 2027 till 2029 vidareutvecklas för att visa helheten kring anslutningskapacitet, flexibilitetsbehov och möjligheten till anslutning. Den ska också utvecklas för att visa de investeringar som pågår för att utöka elnätets kapacitet.

Svenska kraftnät ska dessutom ta fram och införa metoder för Dynamic Stability Assessment (DSA) och Probabilistic Risk Assessment (PRA). Vidare ska verket under perioden bygga ut och underhålla de

kraftsystemmodeller som är grunden för analyser samt digitalisera ärendehantering och utveckla datautbytet med externa aktörer. Syftet med dessa åtgärder är framför allt att säkerställa ett effektivt nyttjande av det nationella elsystemet och göra det möjligt för elproduktion och anläggningar som förbrukar el att snabbare ansluta till elsystemet.

Verket kommer under perioden att vidareutveckla metodiken för samhällsekonomisk analys av kraftsystemåtgärder med fokus på att värdera fler samhällsekonomiska effekter monetärt. Därtill finns ett ökat behov av mer övergripande samhällsekonomiska analyser för optimering av elsystemet som helhet vilket Svenska kraftnät också kommer att adressera under perioden.

4.4 Elberedskap

Under rubriken Elberedskap i Förordning (2025:782) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät återfinns 8–11 §. Nedan anges hur Svenska kraftnät avser arbeta med dessa paragrafer:

Under avsnittet 5 Anslagsfinansierad verksamhet finns budgetunderlag och beskrivning av verksamhetsplanerna för kommande tidsperiod som täcker uppdraget som anges inom 8 § Förordning (2025:782) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät, och förordningen (1997:294) om elberedskap.

För Svenska kraftnäts planerat arbete för att säkerställa 9 § och 11 § Förordning (2025:782) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät, se 3. Strategiska förflyttningar, i första hand det som anges inom förflyttningsområdet Leveranssäkerhet med förflyttningen "Säkerställa verkets och elförsörjningens civila beredskap och säkerhetsskydd". Inom förflyttningsområdet Accelererad digitalisering kommer Svenska kraftnät även att jobba med att "Skapa robusthet och integration för att öka elsystemets förmåga genom digitalisering och automation". Relaterade bidrag finns även inom övriga förflyttningsområden.

Svenska kraftnät kommer i fråga om 10 § Förordning (2025:782) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät, och Riskberedskapsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 av den 5 juni 2019 om riskberedskap inom elsektorn <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R0941&from=EN> fortsätta samverkan med Energimyndigheten i upparbetade kanaler i syfte att säkerställa arbetet med riskberedskapsplaner, underlätta förebyggande och utvärdering av elkriser, samt underlätta informationsutbyte om elkriser.

4.5 Forskning och innovation

Under perioden 2027–2029 fokuserar Svenska kraftnät, inom ramen för sitt övergripande systemansvar, forsknings- och innovationsarbetet på att stärka elsystemets kapacitet, driftsäkerhet, hållbarhet samt beredskap och resiliens. Inriktningen är riktade insatser inom fem områden, se nedan. Under perioden utvecklas även organisation och arbetssätt i syfte att öka nyttiggörandet av finansierad forskning och dess samspel med annan offentligt finansierad forskning för ett samhällsekonomiskt effektivt, hållbart och robust elsystem.

- **Transmissionsnät/ny teknik:** Ny teknik för ökad överföringskapacitet, kortare tillståndsprocesser och hållbart byggande. Verket fokuserar även på standardisering, miljöanpassade material och beredskap mot klimat- och säkerhetshot.
- **Systemutmaningar:** Forskning som stärker driftsäkerhet, stabilitet och flexibilitet i ett elsystem med ökande andel väderberoende produktion och ny teknik. Fokus ligger på systemanalys, riskhantering, återuppbyggnadsförmåga och utveckling av verktyg för planering, styrning och beredskap.
- **Elmarknad:** Vidareutveckling av marknadsmodeller och incitament som stödjer investeringar, flexibilitet och effektiv resursanvändning i ett mer komplext och volatilt elsystem.
- **Digitalisering och cybersäkerhet:** Fördjupad digitalisering av drift och anläggningar, användning av AI och dataanalys samt förstärkning av cybersäkerheten genom nya arkitekturer och metoder.
- **Kompetensförsörjning:** Samarbete med universitet och högskolor, stöd till forskning och utbildning samt initiativ som stärker kunskapsbyggande, erfarenhetsutbyte och tillgång till elkraftkompetens.

Svenska kraftnät fortsätter samtidigt att bidra aktivt i europeiska och nordiska samarbeten inom forskning och innovation för att påverka utvecklingen av framtidens elsystem.

5 Anslagsfinansierad verksamhet

Här redovisas Svenska kraftnäts verksamhetsplan och budgetunderlag för uppdragen som

- elberedskapsmyndighet,
- tillsynsvägledande och främjande myndighet i dammsäkerhetsfrågor,
- bemannings- och utbildningsansvarig myndighet för civilplikt inom elförsörjningen, samt
- tillsynsmyndighet enligt säkerhetsskyddslagen för elförsörjningen och dammanläggningar.

Svenska kraftnät föreslår finansiering för uppdragen enligt ramanslag 1:11 Elberedskap för åren 2027–2029 enligt tabellerna nedan.

Den del av anslaget (ap.1) som får användas för att täcka förvaltningsutgifter bedöms kunna kvarstå på samma nivåer.

Hur anslaget för 1:5 för energiplanering kommer nyttjas redogörs i avsnitt 5.4 Anslag 1:5 för Energiplanering.

5.1 Budgetunderlag för ramanslag 1:11 Elberedskap anslagspost 1 och 2

5.1.1 Elberedskap med fokus på robusthet, reparationsberedskap och ö-drift

Tkr	2026	2027	2028	2029
Anslag 1:11 tilldelat ap. 1	691 300	691 300	691 300	691 300
Förslag till anslag	866 300	786 300	786 300	786 300
Resursförstärkning ap. 1*	175 000	95 000	95 000	95 000
Summa 1:11 förslag ap. 1	866 300	786 300	786 300	786 300

Tabell 1. Förslag till finansiering 2027–2029 ramanslag 1:11 Elberedskap anslagspost 1 (tkr). *Enligt hemställan med diariennr SvK 2025/6954.

Tkr	2026	2027	2028	2029
Anslag 1:11 tilldelat ap. 2	1 200	1 200	1 200	1 200
Förslag till anslag ap. 2	1 200	1 200	1 200	1 200
Resursförstärkning ap. 2	0	0	0	0
Summa 1:11 förslag ap. 2	1 200	1 200	1 200	1 200

Tabell 2. Förslag till finansiering 2027–2029 ramanslag 1:11 Elberedskap anslagspost 2 (tkr).

Samhällets växande elberoende, i kombination med allvarliga hot mot Sveriges säkerhet, har ökat behovet av att elförsörjningen har förmåga att stå emot, hantera och återhämta sig från kriser och ytterst krig. Svenska kraftnäts planerade åtgärder för perioden stärker förmågorna hos aktörer inom elförsörjningen under fred, i höjd beredskap och krig. Fokus är att genomföra åtgärder som skapar ovan förmågor i närtid.

Svenska kraftnät har fastslagit en strategi för elberedskapsarbetet som sträcker sig till 2030. Strategin utgår från tre områden: robusthetshöjande åtgärder, åtgärder som stärker reparationsberedskapen och åtgärder som skapar ö-driftsförmågor. För att följa den säkerhetspolitiska utvecklingen avser Svenska kraftnät att uppdatera strategin under 2026.

Genom Svenska kraftnäts robusthetshöjande åtgärder skapas förutsättningar för elförsörjningen att motstå och hantera olika typer av händelser, både i fred och krig, vilket leder till att elavbrotten blir färre och kortare.

Under perioden avser affärsverket att fortsätta att besluta om robusthetshöjande åtgärder såsom utökat skydd för viktiga anläggningar och förlängd uthållighet i reservkraft till elanläggningar. Svenska kraftnät kommer även vidta åtgärder för att öka robustheten i företagens organisationer, bland annat genom beslut om att upprätta förmågehöjande beredskapsplaner för höjd beredskap och genom att erbjuda utbildningar i cybersäkerhet i industriella kontrollsystem.

Svenska kraftnäts arbete med reparationsberedskap tillför elförsörjningen personella och materiella förstärkningsresurser som stöd vid reparationer vid mer omfattande och komplexa störningar. Stormarna under vintern 2025/2026 visade att det finns ett stort behov av Svenska kraftnäts förstärkningsresurser. Under perioden genomför verket särskilda satsningar för att öka elförsörjningens tillgång till reparationsmateriel som placeras ut på flera platser i landet. Särskilt fokus kommer att ligga på att utöka förstärkningsresurserna som kan nyttjas på lokalnät. Svenska

kraftnät kommer även att införskaffa fler mobila fördelningsstationer på flera spänningsnivåer och säkra upp resurser från frivilligorganisationer i syfte att stötta vid reparationsarbeten. Avtalen för insatsstyrkan kommer att utökas till att omfatta höjd beredskap.

Svenska kraftnät avser fortsatt stärka beredskapen och totalförsvarsförmågan genom att inom ramen för uppdraget som elberedskapsmyndighet etablera förmågor till lokal/regional ö-drift, dvs. försörja lokala eller regionala områden med el även när det nationella elsystemet inte är tillgängligt, i fred så väl som i krig.

Elföretagen har en skyldighet att anmäla förändringar i anläggningar eller i verksamheten, vilket är viktigt för att Svenska kraftnät ska få kunskap om förändringar som sker i elförsörjningen och möjlighet att fatta beslut om beredskapsåtgärder i samband med dessa. De senaste åren ökade antalet anmälningar. Verket bedömer att antalet kommer ligga kvar på samma nivå eller öka då det kommer att ske många reinvesteringar och utbyggnadsprojekt inom elförsörjningen de närmaste åren. Eftersom ärendena ökar kommer Svenska kraftnät utveckla ett systemstöd för effektivare handläggning och utreda om anmälningsförfarandet kan digitaliseras.

Stärkta insatser för helhetsbedömningar av dammars säkerhet samt beredskap för dammhaveri

Svenska kraftnät arbetar för att vidareutveckla dammsäkerheten och beredskapen för dammhaveri främst för de cirka 450 anläggningar med dammar i dammsäkerhetsklass inom vattenkraften och gruvindustrin. Dammhaveri vid dessa anläggningar skulle få betydande konsekvenser för samhället. Verket ökar kunskapen om dammsäkerhet genom att stödja forskning, utvecklingsprojekt och kunskapsförmedling inom frågor om bland annat klimatets påverkan på dammsäkerheten. Genom att upprätta föreskrifter och vägledningar samt genom tillsynsvägledning till länsstyrelserna i dammsäkerhetsfrågor ökar verket tydligheten i regelverken samt likformigheten och kvaliteten i tillsynsarbetet. Vidare bidrar verket till en ökad samhällsberedskap för att hantera dammhaverier och höga flöden i reglerade vattendrag genom kunskapsunderlag och genom att tillhandahålla larmningstjänster.

Under perioden kommer Svenska kraftnät verka för god efterlevnad av regelverket för dammsäkerhet och för en samordnad och övad dammhaveriberedskap. Verket ska samverka med länsstyrelserna för en effektiv, samordnad och likriktad dammsäkerhetstillsyn. Särskilda insatser ska genomföras avseende bland annat helhetsbedömningar av dammars

säkerhet. Detta omfattar exempelvis föreskrifter, vägledning, information och utbildning till berörda aktörer. Vidare kommer verket att arbeta med regeringsuppdrag om kontrollstation i syfte att följa upp tillsyn och tillsynsvägledning av dammsäkerhet sedan föregående kontrollstation 2021. Uppdraget ska redovisas under 2027.

Förmågehöjning genom civilplikt inom elförsörjningen, kort grundutbildning

Under perioden kommer uppdraget att identifiera, utreda, utbilda och krigsplacera individer för civilplikt att fortlöpa. Målet är att utbilda och krigsplacera 1 000 civilpliktiga till och med utgången av 2028.

Under 2025 gick 41 individer kort grundutbildning. Inför kommande år finns en ökad organisatorisk förmåga att skala upp utbildningstakten. Ramavtal för civilpliktsutbildningar finns etablerat och utbildningsplatser avropas halvårsvis. Planen är att utbilda 300 individer under 2026, 350 individer under 2027 och 300 individer under 2028.

För att civilpliktiga ska kunna mobiliseras och verka vid höjd beredskap eller krig inom elförsörjningen krävs förmåga att ta emot, utrusta och inkvartera civilpliktiga. Denna förmåga behöver byggas upp hos utpekade företag inom elförsörjningen, så kallade värdaktörer. Målet är att 10 värdaktörer ska kunna ta emot krigsenheter om upp till 100 civilpliktiga vardera. Etablering av värdaktörer sker successivt i tre steg: 1) mottagande av civilpliktiga med lokaler och organisation för registrering och samordning; 2) utrustning av civilpliktiga med personlig skyddsutrustning och verktyg; samt 3) inkvartering och förplägnad av civilpliktiga.

I tabellen framgår kostnadsberäkningar för genomförande av kort grundutbildning samt etablering av värdaktörer. Etablering av värdaktörer är beroende av att erforderliga medel tilldelas för perioden.

I posten för förmånskostnader ingår dagpenning, näringsbidrag, ålderspensionsavgift samt kost och logi under utbildning. I posten för utbildning ingår, förutom upphandlad utbildningskostnad, även utrustning, handverktyg, förbrukningsmaterial samt skyddsutrustning.

Genomförandet av civilplikt med kort grundutbildning beräknas pågå t.o.m. 2028. För att upprätthålla kompetensen hos de civilpliktiga kommer repetitionsutbildningar på sikt att behöva utvecklas som en del i den löpande förvaltningen. Repetitionsutbildning planeras vart tredje år hos värdaktörer för civilpliktiga. Beräkningar för 2029 är baserat på fem dagars repetitionsutbildning av 300 civilpliktiga.

Svenska kraftnät har påbörjat utredningen om hur ett system med civilplikt med mönstring och lång grundutbildning kan utformas och införas för verksamhetsområdet drift och underhåll inom elproduktion och nätdrift. En tidsplan och kostnadsuppskattningar för detta utökade uppdrag redovisas i särskild ordning.

Civilplikt inom elförsörjning, ingår i ramanslag 1:1 Elberedskap, anslagspost 1

Tkr	2026	2027	2028	2029
Förvaltnings- och myndighetsgemensamma kostnader	20 225	24 205	22 325	20 825
Förmånskostnader för civilpliktiga	23 242	29 381	25 818	6 347
Utbildningskostnader	22 408	23 001	16 994	4 248
Etablering av värdaktörer	16 200	62 800	71 000	35 800
Totalt	82 075	139 387	136 137	67 220

Tabell 3. Beräknade kostnader för att aktivera civilplikt i elförsörjningen per år (tkr).

Elberedskapsavgiften

Åtgärder och verksamhet enligt elberedskapslagen (1997:288) finansieras med hjälp av elberedskapsavgiften. Avgiftens storlek bestäms i förordning (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift.

För elberedskapsavgiften gäller full kostnadstäckning, varför Svenska kraftnät som är elberedskapsmyndighet ska redovisa både intäkter och kostnader för elberedskapsverksamheten. Elsäkerhetsverket administrerar uppbörden av avgiften.

Elberedskaps-avgift, tkr	IB2025	Utfall 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Intäkter		556 927	718 697	750 639	754 392	758 164
Kostnader		658 161	769 600	633 000	636 000	705 000
Resultat		-101 234	-50 903	117 639	118 392	53 164
Akkumulerat över-/underskott	-344 254	-445 488	-496 391	-378 752	-260 360	-207 196

Tabell 4. Elberedskapsavgifter, intäkter och kostnader för perioden 2026–2029.

För räkenskapsåret 2025 understiger kostnaderna budgeten med cirka 9 procent. Kostnaderna för 2025 är emellertid högre än intäkterna och årets resultat uppgår till ett underskott på 101 234 tkr. Det ackumulerade underskottet uppgår därmed till 445 488 tkr, efter att det historiska kostnadsutfallet för åren 2020 – 2024 justerats ned med 86 000 tkr p.g.a. felaktigheter i rapporteringen. Det nya justerade underskottet motsvarar cirka 80 procent av avgiftsintäkterna.

Regeringen beslöt 2024 att höja elberedskapsavgiften med cirka 130 procent och från och med februari 2026 höjs den ytterligare drygt 30 procent. Detta i syfte att nå full kostnadstäckning i nivå med ackumulerade underskott samt för de satsningar som regeringen beslutar att genomföra.

Den nya avgiften kommer att vara 120 kronor per uttagspunkt och kalenderår för lågspänning och 6 592 kronor per uttagspunkt och kalenderår för högspänning från och med 24 februari 2026.

Enligt Svenska kraftnäts prognoser kommer kostnaderna för elberedskapsverksamheten att öka under 2026 för att sedan ligga kvar på en fortsatt hög nivå under av prognosperioden 2027–2029. Det är Svenska kraftnäts bedömning att elberedskapsavgiften efter den nya höjningen kommer att ge intäkter som på sikt ger full kostnadstäckning för elberedskapsverksamheten inklusive aktuellt ackumulerat underskott.

Den totala summan av budgeterade kostnader för Svenska kraftnät under perioden 2026 till 2029 uppgår till 2 743 600 tkr medan de beräknade intäkterna för motsvarande period uppgår till 2 981 892 tkr. Det medför ett totalt ackumulerat underskott på 207 196 tkr vid utgången av 2029, vilket motsvarar cirka 27 procent av avgiftsintäkterna. Om det ackumulerade underskottet ska komma ned under 10 procent av avgiftstäckerna under denna prognosperiod behöver regeringen således på nytt ta ställning till avgiftens storlek.

5.2 Budgetunderlag för ramanslag 1:11

Elberedskap anslagspost 3

Tkr	2026	2027	2028	2029
Anslag 1:11 tilldelat ap. 3	12 500	12 500	12 500	12 500
Förslag till anslag ap. 3	12 500	12 500	12 500	12 500
Resursförstärkning ap. 3	0	0	0	0
Summa 1:11 förslag ap. 3	12 500	12 500	12 500	12 500

Tabell 5. Förslag till finansiering 2027–2029 ramanslag 1:11 Elberedskap anslagspost 3 (tkr).

Anslaget gäller för utökad tillsyn inom elförsörjningen enligt säkerhetsskyddslagen.

Svenska kraftnät kommer under perioden att i första hand bedriva planerad tillsyn inom området säkerhetsskyddsanalys för ett stort antal verksamhetsutövare. Genom att granska och kvalitetssäkra säkerhetsskyddsanalyser höjs kvaliteten i verksamhetsutövarnas säkerhetsskyddsarbete. Därutöver fortsätter verket den planlagda tillsynen inom området säkerhetsskyddsavtal vid exponering, som påbörjades 2025. Kommande tillsynsinsatser kommer att utgå från uppdagade behov vid tillsynen av säkerhetsskyddsanalyser.

Tillsynsarbetet kommer i hög grad behöva inriktas mot behovet av att vidta åtgärder för att åtgärda säkerhetsskyddsbrister som uppdagas, så kallad händelsestyrd tillsyn. Svenska kraftnät ser sedan slutet av 2025 att ärenden om samråd inför tecknande av säkerhetsskyddsavtal kommer att öka under perioden. Även dessa arbetsuppgifter kommer att påverka omfattningen av tillsynsverksamheten vad gäller tidsåtgång och resurser.

Ett stort administrativt arbete kommer att fortgå och även öka under perioden. Detta beror på ett ökat inflöde av anmälningar om säkerhetsskyddsavtal, avsikter om att ingå sådana avtal och ansökningar om registerkontroll. Då systemet kommer att bytas ut behövs även resurser för att migrera data och skapa rutiner för nya arbetssätt.

Det kan tilläggas att nästan alla beslut om administrativa sanktionsavgifter överklagas av verksamhetsutövarna. Svenska kraftnät har i nuläget två processer i Kammarrätten där motparten har överklagat beslut som verket har fattat. Eftersom fler beslut om administrativa sanktionsavgifter är att vänta åren framöver kommer processföringen att dra resurser inom uppdraget.

Anledningen till ett fortsatt behov av en anslagsnivå i linje med den för 2026 är dels att Svenska kraftnäts uppgifter ökar i och med ändringar i säkerhetsskyddslagen, dels att fler verksamhetsutövare anmäler att de bedriver säkerhetskänslig verksamhet, dels att de ärenden som handläggs blir alltmer komplexa. Svenska kraftnät behöver även resurser för att kunna omhänderta samrådsärenden och ansökningar om beslut av placering i säkerhetsklass. Utöver planlagda tillsynsaktiviteter kan det uppstå behov av att inleda händelsestyrd tillsyn. Juridiska avvägningar och hantering av överklaganden i domstol kräver ytterligare resurser i form av tid och bemanning.

Regeringen aviserade önskemål om ytterligare skärpning av säkerhets-skyddsregelverket, bland annat i och med det betänkande som överlämnades i maj 2025 (SOU 2025:42). Om dessa förslag genomförs kan ytterligare resursförstärkningar behöv tillföras för att lösa de tillkommande uppgifterna.

5.3 Beställningsbemyndigande

Svenska kraftnät föreslår ett beställningsbemyndigande om 2 000 mnkr för perioden 2027–2042 för ramanslag 1:11 Elberedskap. Det är främst beslut med stöd av elberedskapslagen som behöver täckas av beställningsbemyndigandet, exempelvis beslut om robusthetshöjande åtgärder, mobila fördelningsstationer för reparationsarbeten, ö-drift samt organisation av civilpliktiga.

Bemyndigande (tkr)	Utfall 2025	Prognos 2026	Föreslaget 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029	Beräknat 2030– 2042
Ingående åtaganden	1 634 178	1 694 655	1 700 000	2 000 000	1 500 000	1 100 000
+ Nya åtaganden	514 202	530 038	700 000			
- Infriade åtaganden	-448 155	-524 693	-400 000	-500 000	-400 000	-1 100 000
<i>Varav infriade åtaganden av utestående åtaganden år 2026</i>	-	-	-350 000	-410 000	-390 000	-550 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-5 570					
Utestående åtaganden	1 694 655	1 700 000	2 000 000	1 500 000	1 100 000	0
Tilldelat/föreslaget bemyndigande	2 000 000	2 000 000	2 000 000			

Tabell 6. Förslag till beställningsbemyndigande ramanslag 1:11 Elberedskap (tkr).

5.4 Anslag 1:5 för Energiplanering

Tkr	2026	2027	2028	2028
Anslag 1:5 tilldelat ap. 5	10 000	10 000	10 000	10 000
Förslag till anslag ap. 5	5 000	6 000	5 000	6 000
Resursförstärkning ap. 5	0	0	0	0
Summa 1:5 förslag ap. 5	5 000	6 000	5 000	6 000

Tabell 7. Förslag till finansiering 2027–2029 ramanslag 1:5 Energiplanering anslagspost 5 (tkr).

Svenska kraftnäts nätplaneringsansvar är långtgående och bedömningen är att merparten av det planeringsansvar verket har kan tas på transmissionsnätstariffen.

Vissa uppdrag som Svenska kraftnät fått, som exempelvis att upprätta ett Elförsörjningsråd, tydliggörande av vattenkraftens nyttor och ingå i det europeiska vätgasrådet är sådant som är utöver det som kan tas på transmissionsnätstariffen, och därmed ingå i Energiplanerings anslaget.

För genomförande av uppdraget med att bistå Regeringskansliet med underlag i arbetet med statligt stöd till företag för investeringar i ny kärnkraft, kan verket under 2026 och 2027 komma att göra en rekvisition till Statens energimyndighet om 3 000 tkr, vilket redovisas under utgiftsområde 21 Energi för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:5 Energiplanering, anslagsposten 7 Insatser för ny kärnkraft.

6 Investeringar

6.1 Drivkrafter för investeringar

Svenska kraftnät utvecklar det nationella transmissionsnätet för att möta olika behov så effektivt som möjligt. Verkets nätinvesteringar är grupperade utifrån deras huvudsakliga drivkraft, även om många investeringar möter flera behov. Drivkrafterna klassificeras som anslutning, marknadsintegration, systemförstärkning och reinvestering. Därutöver tillkommer verksamhetsprojekt/övriga investeringar.

6.1.1 Anslutning

I denna kategori ingår nätåtgärder kopplade till externa ansökningar om anslutning av ny eller ökad befintlig förbrukning eller produktion. Verket har anslutningsplikt enligt ellagen och anslutningsinvesteringar belastar anslutande part.

6.1.2 Marknadsintegration

Denna kategori syftar till att öka eller bibehålla handelskapaciteten inom Sverige samt mellan Sverige och våra grannländer. Åtgärderna möjliggör ökad överföring från överskottsområden till underskottsområden, vilket bidrar till ökad leveranssäkerhet och ett mer effektivt utnyttjande av transmissionsnätet och produktionsresurser.

6.1.3 Systemförstärkning

Här samlas i huvudsak åtgärder för att öka kapaciteten inom ett område. Det kan till exempel handla om att öka överföringen från ett område där flera större produktionsanläggningar ansluts, exempelvis vindkraft, eller att öka uttagen i storstadsområdena eller vid större industrietableringar. I kategorin ingår även de åtgärder som har en stabiliserande påverkan på nätet.

6.1.4 Reinvestering

Delar av transmissionsnätet uppnår snart sin tekniska livslängd. Det innebär att reinvesteringsbehovet är stort. För att Sverige ska fortsätta ha ett person- och driftsäkert transmissionsnät och kunna överföra den mängd el som samhället önskar behöver ett stort antal ledningar och stationer förnyas innan de når sin tekniska livslängd.

6.1.5 Verksamhetsprojekt/övriga investeringar

I denna kategori ingår framför allt utvecklingen av digitala och automatiserade lösningar för hantering av anläggningar och kraftsystemet, men även investeringar i fastigheter och andra administrativa stödsystem. Ökad digitalisering och automatisering är avgörande för att säkerställa leveranssäkerheten i ett energi- och kraftsystem med mindre marginaler och högre komplexitet. Verksamheten kommer successivt automatiseras genom nya IT-verktyg för att upprätthålla systemstabilitet, styrning och övervakning av kraftsystemet och verkets anläggningar, men också för att öka effektiviteten i verksamheten.

6.2 Planerade investeringar till och med 2029

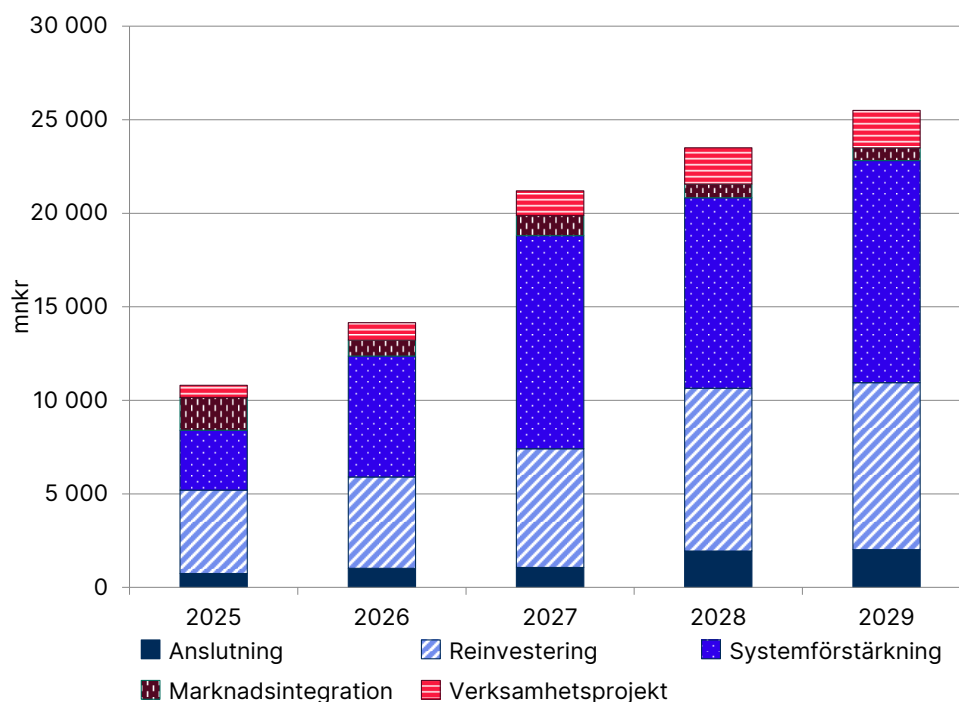
Investeringsvolymerna ökar kraftigt under perioden. Planerade investeringsutgifter i koncernen under åren 2027–2029 uppgår till totalt 70 200 mnkr. Det är en höjning med 14 200 mnkr jämfört med treårsperioden i föregående verksamhetsplan.

Ökningen följer verkets långsiktiga plan för att anpassa systemet till en framtida ökad elförbrukning. I volymökningen finns också en stor del reinvesteringar på grund av ett åldrande transmissionsnät. Även de svenska regionala och lokala nätägarna aviserar stora investeringsvolymerna. Investeringsbehovet är inte unikt för Sverige utan hela Europa står inför en kraftig utbyggnad av elnäten. Detta påverkar en begränsad leverantörsmarknad och leder till prisökningar och ökad konkurrens.

Sedan den förra planen fortsatte prishöjningen för stationer, transformatorer samt sjö- och markkabel, men en viss avtagande trend i prisökningstakten sågs under slutet av 2025. För att säkra leverantörskapacitet har ett antal ramavtal tecknats för en del av de mer kritiska komponenterna. Svenska kraftnät arbetar aktivt för att få transparens i leverantörskedjan i syfte att förutse kraftiga prisförändringar och identifiera flaskhalsar i tid.

Några av de större investeringar som pågår under perioden 2027–2029 är Ekhyddan–Nybro–Hemsjö, programmen Storstockholm Väst och Stockholms Ström, åtgärdsprogram Norrlandskusten, Gotlandsförbindelsen, programmet NordSyd samt ett projekt för civil beredskap för ledningar och stationer.

Figuren nedan visar den planerade utvecklingen av verkets investeringar utifrån deras huvudsakliga drivkrafter även om många av investeringarna möter flera olika behov. En beskrivning av drivkrafterna finns under avsnitt 6.1 Drivkrafter för investeringar. Investeringsnivåerna som anges i figuren är bruttosiffror. Eventuella investeringsbidrag från en extern part har inte reducerat beloppen.

Figur 2. Investeringsnivåerna 2025–2029 fördelat på huvudsakliga drivkrafter för investeringarna.

6.3 Uppföljning av investeringsplan

Avvikelsen mellan denna investeringsplan 2027–2029 och föregående investeringsplan 2026–2028 för åren 2026–2028 redovisas nedan.

Uppföljning av åren 2026–2028 (mnkr)	Verksamhetsplan 2027–2029	Verksamhetsplan 2026–2028	Avvikelse
Anslutning	3 323	3 953	-630
Marknadsintegration	2 670	2 635	35
Systemförstärkning	22 044	22 743	-699
Övriga investeringar	3 866	3 861	5
Summa anskaffning och utveckling av nya investeringar	31 903	33 192	-1 289
Reinvestering	26 864	22 746	4 118
Reinvestering dotterbolag	83	62	21
Summa vidmakthållande av befintliga investeringar	26 947	22 808	4 139
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	58 850	56 000	2 850

Tabell 8. Avvikelsen mellan investeringsplan 2027–2029 jämfört med föregående investeringsplan 2026–2028 för åren 2026–2028.

Prognosen för åren 2026–2028 i denna investeringsplan är 58 850 mnkr, medan motsvarande prognos i föregående plan var 56 000 mnkr, vilket innebär en ökning om 2 850 mnkr över treårsperioden.

Nedan presenteras de projekt som var för sig har en total avvikelse på över 200 mnkr för perioden 2026–2028 i förhållande till tidigare plan. Minskade kostnader anges med minustecken.

6.3.1 Anslutning

Prognosen för drivkraft anslutning är cirka 630 mnkr lägre än i föregående plan.

Östersundspaketet (–400 mnkr): Anslutande part beslutade att inte gå vidare med paketet i sin helhet, vilket sänker kostnaderna. Svenska kraftnät har fakturerat anslutande part för de kostnader som uppkom i samband med förändringen.

Stationen i Töreboda (–346 mnkr): Projektet lades ner då Stellas Batterifabrik i Mariestad inte längre har behov av anslutningen.

Stationen i Bandsjö (+227 mnkr): Projektet prioriterades upp vilket medför att investeringstakten ökar.

Övriga projekt har en sammanlagd förändring på –111 mnkr.

6.3.2 Marknadsintegration

Prognosen för drivkraft marknadsintegration är 35 mnkr högre än i föregående plan.

Aurora Line (–891 mnkr): Projektet togs i drift i december 2025 efter åtta år, vilket var tidigare än planerat och det återstår några mindre kostnader under 2026.

Ekhyddan–Nybro–Hemsjö (+766): Hela sträckan har nu fått koncessioner och sista delen ska upphandlas under 2026. Projektets prognos under perioden ökar på grund av snabbare framdrift. Dessutom visar upphandlingen av stationer högre kostnader än planerat. Upphandlingen av ledningar är inom tidigare estimat. Projektet har högre risk än normalt på grund av starkt lokalt motstånd.

Övriga projekt har en sammanlagd ökning med +160 mnkr.

6.3.3 Systemförstärkning

Prognosen för drivkraft systemförstärkning är 699 mnkr lägre jämfört med föregående plan.

Storstockholm Väst (+1 768 mkr): Projekten som ingår i Storstockholm Väst har haft kraftiga kostnadsökningar på grund av svårigheter med framkomlighet och brist på markutrymme. Detta har medfört ökade kostnader för kabel samt ökade kostnader för lösningar med gasisolerade ställverk, som har lägre markanspråk än traditionella luftisolerade ställverk. EU:s gasdirektiv, som förbjuder SF6-gaser från 2032, är ytterligare en bidragande orsak till kostnadsökningen.

Åtgärdspaket Norrlandskusten (–1 762 mnkr): Förseningar på grund av stora förändringar i behov och tidsplaner för den gröna omställningen i Norrland gör att prognosen minskar betydande under perioden. Utöver det har ett gott samarbete med Vattenfall möjliggjort lösningar som är billigare och effektivare.

Isovaara, förnyelse och utökning av seriekompensering (–254 mnkr): Projektet prioriterades ner till förmån för andra seriekompenseringsprojekt. Detta medför att prognosen sänks för perioden och flyttas fram.

Övriga projekt har en sammanlagd minskning med –451 mnkr.

6.3.4 Övriga investeringar

Prognosen för drivkraft övriga nyinvesteringar är cirka 5 mnkr högre än i föregående plan.

Uppförande av skyddad yta (+ 401 mnkr): Projektet har funnits med i planeringen sedan tidigare men omvärldsläget gav projektet högre prioritet, vilket innebär att projektstart och prognos tidigarelades.

Övriga projekt har en sammanlagd minskning med –396 mnkr.

6.3.5 Reinvestering

Prognosen för drivkraft reinvestering har en ökning med 4 139 mnkr jämfört med föregående plan.

NordSyd (+1 455 mnkr): Minskade ledtider har medfört en ökad investeringstakt i de ingående projekten. Ökad mängd projektering har gett en bättre bild av kostnaderna och lett till en högre prognos. Utöver det finns generella kostnadsökningar för stationerna, vilket påverkat prognosen väsentligt. Ledtiderna har också kortats genom innovativa arbetssätt för upphandling, nära samarbete med Energimarknadsinspektionen och en aktiv dialog med markägare.

Civil beredskap för ledningar och stationer (–394 mnkr): Det pågår fortfarande arbete med utformning av beredskapskonceptet då det behöver ge stöd för såväl utbyggnad som driftsäkerhet inom alla drifttillstånd, inklusive krig. Osäkerheten i kostnadsuppskattningen är stor, men den senaste analysen medför en ny lägre prognos.

Revisionsprojekt Luftledning Paket 3 (+346 mnkr): Under 2025 har projektet upphandlat en entreprenör till betydligt högre kostnad än planerat på grund av en utmanande leverantörsmarknad.

Byggnation minidatacenter på flera stationer (–221 mnkr): Projektet är beroende av andra projekt som är försenade, vilket försenar även detta projekt.

Bäsna stationsförnyelse (+323 mnkr): Projektets tidplan anpassades på grund av beroenden med andra projekt i området. Detta innebär att projektstart och prognos tidigarelagts. Utfallet av upphandlingen blev också högre än tidigare prognos.

Övriga projekt har en sammanlagd ökning med +2 630 mnkr. 950 mnkr förklaras av nya projekt som inte var med i föregående verksamhetsplan. Utöver det avser en stor del ökade kostnader för stationer.

6.4 Investeringar över 400 mnkr för godkännande

Enligt regleringsbrevet ska nya investeringar vars beräknade totalvärde överstiger 400 mnkr underställas regeringens prövning. Nedan redovisas investeringar med en beräknad utgift över 400 mnkr som inte varit med i tidigare verksamhetsplaner.

I bilaga 1, Förslag till investeringsplan, redovisas samtliga investeringar med en beräknad utgift över 400 mnkr som pågår eller planeras starta under perioden 2027–2029. I investeringsplanen ingår även investeringar under 400 mnkr, men de redovisas inte per projekt. En investering kan bestå av flera ingående projekt med olika drivkrafter men sorteras här utifrån den drivkraft som utgör högst totalbelopp.

I förslaget till investeringsplan ingår några projekt som har en beräknad utgift under 400 mnkr, men som har hög osäkerhet i kalkylen och därför är inkluderade i planen med ett belopp om 400 mnkr. I besluten för investering av ledningsprojekt ingår också tillhörande stationsåtgärder.

Fenno-Skan 3 (Marknadsintegration)

Projektet syftar till att ersätta den befintliga likströmslänken Fenno-Skan 1 med en ny. De nuvarande länkarna, Fenno-Skan 1 och 2, förbinder elområdena SE3 och Finland. Fenno-Skan 3 kommer att ersätta Fenno-Skan 1, som bedöms nå sin tekniska livslängd i slutet av 2030-talet. Genom ersättningen kan den nya länken utformas för att möta framtida behov i kraftsystemet, såväl vad gäller anslutningspunkter som kapacitet och tekniska egenskaper. Projektet är medtaget i den senaste unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse. Investeringen beräknas uppgå till cirka 11 650 mnkr.

Aurora Line 2 (Marknadsintegration)

Utöver den nyligen driftsatta ledningen Aurora Line kvarstår ett behov av att öka den gränsöverskridande överföringskapaciteten mot Finland efter år 2035. Detta behov drivs främst av flera övergripande systemfaktorer, däribland en växande andel väderberoende elproduktion samt en ökande elanvändning kopplad till elektrifieringen av industriprocesser och etableringen av ny elintensiv industri. Projektet är medtaget i den senaste unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse. Investeringen beräknas uppgå till cirka 4 550 mnkr.

Skåne Syd – utökning av transmissionsnätet i Skåne (Systemförstärkning)

Projektpaketet syftar till att utöka transmissionsnätet i Skåne med två nya stationer och tre nya ledningar på totalt cirka 160 km. Skåne Syd är en del i ett större Skånepaket vars drivkrafter är att öka möjligheterna för ny produktion och ny elanvändning i regionen, bibehålla hög tilldelning av export och import samt förbättra leveranssäkerheten i regionen. Nätplaneringen har skett i nära samarbete med regionnätsägaren E.ON. Projekten väntas pågå fram till 2038. Investeringen beräknas uppgå till cirka 7 400 mnkr.

Södermanlandspaketet – förnyelse och kapacitetsuppgradering av ledningar i södra östkustsnitten (Systemförstärkning)

Ett investeringspaket i Södermanland har påbörjats, omfattande totalt 23 mil förnyad 400 kV-ledning fördelad på fyra ledningsförnyelseprojekt. Förnyelserna är en del i att modernisera och förstärka transmissionsnätet genom Södermanland för att bibehålla driftsäkerhet och öka överföringskapaciteten mellan elområdena. Investeringspaketet innebär också en ökad elmarknadsnytta för svensk del. Investeringen beräknas uppgå till cirka 4 250 mnkr.

Snitt 1 förstärkning (Systemförstärkning)

Detta investeringspaketet som fortfarande är under utredning syftar till att öka överföringskapaciteten i snitt 1. Den preliminära åtgärden är en ny 400 kV-ledning mellan Piteå och Umeå, en sträcka på cirka 180 km, men även alternativa sträckningar undersöks. Nyttan med investeringen består främst av ökad överföringskapacitet mellan norra och mellersta Sverige samt kapacitet till ökad elförbrukning. Investeringen beräknas uppgå till 3 500–4 500 mnkr, beroende på slutgiltigt val av åtgärd.

Uppförande av skyddad yta (Övriga nyinvesteringar)

Baserat på det rådande omvärldsläget har säkerhetsmedvetandet ökat på Svenska kraftnät och medfört behovet av att uppföra en skyddad yta. En skyddad yta ska efter sitt färdigställande medföra att Svenska kraftnät som systemansvarig myndighet för Sveriges elförsörjning kan fortsätta leverera och upprätthålla elförsörjningen i samtliga drifttillstånd, även när normaltillstånd inte råder. Investeringen beräknas uppgå till cirka 660 mnkr.

Harsprångspaketet – förnyelse och kapacitetsuppgradering av ledningar i västra delen av överföringssnitt 1 (Reinvestering)

Investeringspaketet omfattar totalt 61 mil förnyad 400 kV-ledning fördelad på fyra ledningsförnyelseprojekt. Förnyelserna är en del i att modernisera och förstärka transmissionsnätet över snitt 1 för att bibehålla driftsäkerheten, öka överföringskapaciteten samt möjliggöra ökad elanvändning i Norrbottens län. Investeringspaketet innebär också en ökad elmarknadsnytta för svensk del. Projekten väntas pågå fram till 2040. Investeringen beräknas uppgå till cirka 13 000 mnkr.

Morgårdshammar, stationsförnyelse (Reinvestering)

Transformatorstationen Morgårdshammar i Smedjebackens kommun närmar sig sin tekniska livslängd. Stationen behöver förnyas för att säkerställa fortsatt hög person- och driftsäkerhet i anläggningen och funktion i transmissionsnätet. I förnyelsen planeras även för en systemförstärkande åtgärd i form av en installation av en reaktor. Nyttan med stationsförnyelsen på kort sikt är att minska risken för fel och haverier och på längre sikt att bibehålla stationens viktiga funktion i transmissionsnätet. Investeringen beräknas uppgå till cirka 560 mnkr.

Åtgärds paket Sjökablar (Reinvestering)

Ett förändrat omvärldsläge har föranlett ett behov av att se över skyddsnivåer samt säkerställa den tekniska integriteten för de sjökablar som förvaltas av Svenska kraftnät. I förebyggande syfte föreslås stärkande åtgärder för de befintliga sjökabelanläggningarna Swepol, Nordbalt, Fenno-Skan 1 och 2, Konti-Skan 1 och 2 samt Öresundskablarna. Drivkraften för åtgärden är att uppnå driftsäkra anläggningar med hög tillgänglighet och robusthet. Genom proaktiva åtgärder kan risken för skada och yttre mänsklig och naturlig åverkan minimeras på längre sikt. Detta ska bidra till minskade driftstopp samt till att vidmakthålla anläggningarnas tekniska livslängd. Investeringen beräknas uppgå till cirka 500 mnkr.

Krångede, stationsförnyelse (Reinvestering)

Transformatorstationen i Krångede närmar sig sin tekniska livslängd och behöver förnyas. Syftet är att säkerställa fortsatt hög person- och driftsäkerhet i anläggningen och att säkerställa dess funktion i transmissionsnätet. I samband med förnyelsen planeras även för en systemförstärkande åtgärd i form av en installation av en reaktor. Stationen i Krångede har en viktig funktion i transmissionsnätet då den utgör en anslutningspunkt i 220 kV-nätet, som är ett uppsamlingsnät för vattenkraften längs Indalsälven. Investeringen beräknas uppgå till cirka 400 mnr.

Lasele, stationsförnyelse (Reinvestering)

Transmissionsnätsanläggningen Lasele vattenkraftstation med tillhörande 220 kV kopplingsställverk närmar sig sin tekniska livslängd och behöver förnyas. För att säkerställa fortsatt hög person- och driftsäkerhet samt möjliggöra fortsatt drift krävs en förnyelse av anläggningen. Investeringen beräknas uppgå till cirka 400 mnr.

Revisionsprojekt Luftledningar Paket 4 (Reinvestering)

Luftledningar som har nått eller snart når halva sin livslängd behöver åtgärdas för att säkerställa både personsäkerhet och driftsäkerhet. Detta samlade grepp med komponentutbyte i förebyggande syfte avser både underhåll och reinvestering av komponenter. Investeringen beräknas uppgå till cirka 400 mnr.

Revisionsprojekt Luftledningar Paket 5 (Reinvestering)

Luftledningar som har nått eller snart når halva sin livslängd behöver åtgärdas för att säkerställa både personsäkerhet och driftsäkerhet. Detta samlade grepp med komponentutbyte i förebyggande syfte avser både underhåll och reinvestering av komponenter. Investeringen beräknas uppgå till cirka 400 mnr.

7 Ekonomisk plan och finansiering

7.1 Planeringsförutsättningar

I denna verksamhetsplan antas ett avkastningskrav på justerat eget kapital efter schablonmässigt avdrag för skatt om 4 procent under en konjunkturcykel, samt en utdelning om 55 procent av avkastningskravet.

Utöver regeringens avkastningskrav på verket regleras intäktsnivåer inom verksamhetsgren transmissionsnät av de fyraåriga intäktsramar som fastställs av Energimarknadsinspektionen. Dessa får transmissionsnätsintäkterna inte överskrida.

För prognostisering av såväl räntenivå som inflation använder verket Konjunkturinstitutets prognos som underlag. Antagen räntenivå är 1,8 procent i början av perioden 2027 och 2,8 (2,7) procent i slutet av perioden 2029 (2031).

Antagna terminspriser som prognoserna baseras på är 41,55 euro/MWh (2026), 39,38 euro/MWh (2027), 39,35 euro/MWh (2028), 40,75 euro/MWh (2029), 41,64 euro/MWh (2030) och 41,75 euro/MWh (2031).

7.2 Finansiering

Affärsverket finansierar den löpande verksamheten med avgifter från transmissionsnätskunder och balansansvariga parter. Därtill används flaskhalsinkomster för att täcka ett antal kostnadsposter och reducera tariffer i verksamhetsgrenen Transmissionsnät. Investeringar och reinvesteringar finansieras normalt med lån från Riksgälden, men på grund av det höga inflödet av flaskhalsinkomster kan verket använda dessa i stället för lån. Investeringar finansieras även med investeringsbidrag. Elberedskapsverksamheten finansieras via anslag.

7.2.1 Avgifter och anslag via verksamhetsgrenarna

Svenska kraftnäts verksamhet är uppdelad i fyra verksamhetsgrenar: Transmissionsnät, Balansering (tidigare benämnt Systemansvar), Telekom och Elberedskap. Verksamhetsgrenarna har olika kundgrupper och finansieras med avgifter och anslag. De fyra verksamhetsgrenarna beskrivs nedan.

Verksamhetsgren Transmissionsnät omfattar planering, utbyggnad, drift och underhåll av transmissionsnätet och finansieras av transmissionsnätstariffen som idag består av två avgifter: effektagiften och energiavgiften. Verksamhetsgrenen ska täcka större delen av verkets avkastningskrav och finansieras av transmissionsnätskunderna. Från och med 2027 kommer en ny tariffmodell införas som består av fyra komponenter, en energiavgift, en kundspecifik avgift, en effektagift och en fast avgift. Den största komponenten utgörs av den fasta avgiften som till stor del ersätter dagens effektagift.

Verksamhetsgren Balansering avser Svenska kraftnäts roll som systemansvarig myndighet med ansvar för kraftsystemets driftsäkerhet och att det i varje ögonblick är balans mellan den el som produceras och den el som förbrukas. För att finansiera verksamhetsgrenens kostnader för stödtjänster och övriga rörelsekostnader tar Svenska kraftnät ut avgifter från balansansvariga parter.

Verksamhetsgren Telekom omfattar Svenska kraftnäts landsomfattande kommunikationsnät för tele- och datakommunikation. Det baseras på optisk fiber i transmissionsnätets ledningar. Syftet är att kostnadseffektivt och med hög säkerhet driva, styra och övervaka nätets ledningar och stationer. Affärsverket hyr ut eventuell ledig kapacitet i kommunikationsnätet till teleoperatörer, tjänsteleverantörer, elnätsföretag med flera.

Verksamhetsgren Elberedskap avser Svenska kraftnäts roll som elberedskapsmyndighet enligt förordningen (1997:294) om elberedskap och tillsynsmyndighet enligt säkerhetsskyddsförordningen (2021:955). I verksamhetsgrenen ingår även uppdrag kopplade till civilplikt inom elproduktion och nätverksamhet enligt förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt. Verksamhetsgrenen finansieras med anslag.

7.2.2 Investeringsbidrag

Investeringsbidrag är den vanligaste finansieringskällan när verket behöver investera för att ansluta ny elproduktion eller elförbrukning. Svenska kraftnät har anslutningsplikt enligt ellagen. Om det inte finns ledig kapacitet i nätet eller om driftsäkerheten påverkas negativt får den anslutande producenten eller elanvändaren betala ett investeringsbidrag för att finansiera anslutningen. Även exempelvis fastighetsägare kan ge investeringsbidrag när nätutbyggnader gör det möjligt att frigöra mark.

7.2.3 Flaskhalsinkomster

Flaskhalsinkomster uppkommer som en följd av de prisskillnader som uppstår när överföringskapaciteten inte räcker till för att överföra all el som efterfrågas. Svenska kraftnät tilldelas flaskhalsinkomster utifrån de prisskillnader som uppstår mellan elområdena baserat på en gemensam europeisk metod. När den nya flödesbaserade kapacitetsberäkningsmetoden introducerades den 30 oktober 2024 infördes också en ny metod för fördelningen av flaskhalsinkomster. Enligt den nya fördelningsmetoden summeras först de totala flaskhalsinkomsterna för hela kapacitetsberäkningsregionen, Norden för Sveriges del. Därefter fördelas flaskhalsinkomsterna mellan de berörda systemoperatörerna baserat på absolutbeloppet av prisskillnaden och det beräknade flödet över respektive elområdesgräns.

Användningen av flaskhalsinkomster styrs av ett europeiskt regelverk: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el. Regelverket anger att Svenska kraftnät får använda flaskhalsinkomster för att täcka kostnader för anläggningar och verksamheter som ökar eller upprätthåller överföringskapaciteten mellan elområden. Det kan till exempel vara investeringar, mothandel, underhåll eller energiförluster. Om inflödet är så stort att det över tid bedöms finnas ett överskott av flaskhalsinkomster efter att de prioriterade målen enligt ovan uppfylls får flaskhalsinkomsterna även användas till att reducera transmissionsnätskundernas avgifter. Detta förutsätter ett godkännande från Energimarknadsinspektionen. De flaskhalsinkomster som blir över sparas till kommande år.

Prognoserna för inflöde av flaskhalsinkomster är förknippade med mycket hög osäkerhet. Inflödet avgörs av handelsflödet och skillnader i elpriset mellan länder och mellan de svenska elområdena. Detta påverkas i sin tur av många andra faktorer, exempelvis hydrologi, vindkraftsproduktion, kärnkraftens tillgänglighet, temperatur, var anläggningar byggs eller läggs ner, priset på gas, olja och utsläppsrätter samt överföringskapaciteten mellan elområden och på utlandsförbindelser.

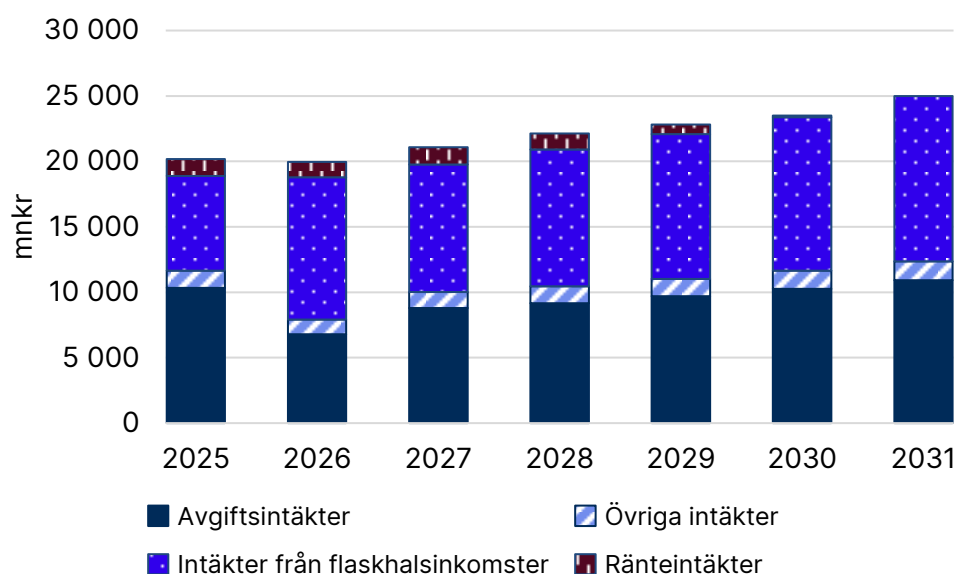
7.3 Prognos för kostnader och intäkter samt avgiftsbehov

7.3.1 Utvecklingen av kostnader

Rörelsekostnaderna bedöms öka år 2026–2031 jämfört med dagens kostnadsnivå. Ett ökat antal anställda leder till ökade personalkostnader. Den höga investeringstakten innebär att avskrivningskostnaderna bedöms bli tre gånger så höga och ett ökat anläggningsbestånd medför kraftigt ökade underhållskostnader. Stödtjänsterna fortsätter att utgöra den största kostnadsposten, men den bedöms minska under de kommande åren jämfört med år 2025 som en följd av fler leverantörer och förbättrad konkurrens.

7.3.2 Intäkter och avgiftsbehov

En stor del av kostnaderna finansieras med intäkter från flaskhalsinkomster. Under perioden 2026–2031 planerar verket att finansiera i genomsnitt 11,9 mdkr eller cirka 40 procent av de totala kostnaderna med intäkter från flaskhalsinkomster och ränteintäkter som uppkommer av inflödet av flaskhalsinkomster. Flaskhalsinkomsterna bidrar därmed till att hålla nere transmissionsnätstariffen. I figuren nedan framgår hur stor andel av verkets totala intäkter som utgörs av intäkter från flaskhalsinkomster. Balansavräkningen och stödtjänster följs upp netto och därför exkluderas de intäkterna här.

Figur 3. Totala intäkter, exklusive intäkter från stödtjänster, intäkter för balansavräkning, elberedskap (mkr).

Under perioden kommer dotterbolaget Svensk Kraftreserv AB bidra med en större andel till koncernens resultat än tidigare. Bolaget har ett nytt avtal med högre intäkter som sträcker sig fram till 2029. Svensk Kraftreserv kommer också att behöva lösa upp överavskrivningar under perioden då investeringstakten avtar jämfört med reinvesteringsperioden som varit.

Intäkterna från transmissionsnätstariffen exklusive energiavgiften bedöms öka med cirka 10 procent 2027 och 20 procent åren därefter.

Transmissionsnätstariffen hålls nere eftersom verket kan intäktsföra flaskhalsinkomster om cirka 67 mdkr under perioden 2026–2031, varav 47 mdkr avser tariffreducering. Höjningen från 2027 och framåt är nödvändig för att stegvis kunna återgå till avgiftsnivåer som ger kostnadstäckning i takt med att möjligheten att använda flaskhalsinkomster avtar.

Energiavgiften reduceras år 2026 med hjälp av flaskhalsinkomster. Energiavgiften bedöms minska under perioden 2026–2031 jämfört med 2025, men avgiften är helt beroende av elprisets utveckling.

Det är viktigt att notera att bedömningen avseende avgiftsutvecklingen gäller generellt för hela nätkollektivet. För den enskilde nätkunden kan utfallet bli annorlunda beroende på avgiftsstruktur och var i nätet kunden är ansluten.

Verksamhetsgren Balansering har ett överskott mot avkastningskravet från tidigare år, vilket gör att avgifterna kan sänkas år 2026 och därefter hållas på en jämn nivå. Osäkerheten avseende avgiftsutvecklingen är dock mycket stor då elprisets utveckling är avgörande för avgiftsbehovet.

De externa intäkterna för verksamhetsgren Telekom väntas sjunka under perioden 2026–2031. Det blir allt svårare att hyra ut telekom eftersom det behövs allt fler avbrott på transmissionsnätet i samband med underhåll och byggnation.

I nedanstående tabell redovisas avgiftsintäkterna fördelade enligt verkets verksamhetsgrenar och avgiftstyp. Från och med 2027 ersätts intäkterna från dagens effektagift i huvudsak av intäkterna från den fasta avgiften. I energiavgiften ingår såväl intäkter som kostnader. I balansansvarsavgiften ingår effektreservsavgiften. Beakta att avgiftsintäkter inte är lika med avgiftsbelagd verksamhet som redovisas i statens inrapporterings-system Hermes.

Specifikation avgiftsintäkter	Utfall 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030	Prognos 2031
Transmissionsnät – effektagift	1 722	1 730	1 900	2 280	2 735	3 285	3 940
Transmissionsnät – energiavgift (netto)	2 107	-150	1 855	1 840	1 905	1 935	1 920
Systemansvar – balansansvarsavgift	6 463	5 170	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Telekom – externa telekomintäkter	46	50	45	45	45	45	45
Summa avgiftsintäkter	10 338	6 800	8 800	9 165	9 685	10 265	10 905

Tabell 9. Avgiftsintäkter (mnkr).

7.3.3 Resultaträkning i sammandrag

En prognos för koncernens resultaträkning åren 2026–2031 redovisas nedan. I övriga intäkter och övriga kostnader ingår intäkter och kostnader från balansavräkning som tar ut varandra med 5,1 mdkr per år 2026–2031. Finansnetto avser huvudsakligen ränteintäkter som uppkommer av inflödet av flaskhalsinkomster. Ränteintäkterna bedöms sjunka jämfört med 2025 års nivå och väntas minska i takt med att de likvida medlen förbrukas. År 2031 väntas ränteintäkterna övergå i räntekostnader.

Resultaträkning koncernen (mnkr)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Effektintäkter	1 722	1 730	1 900	2 280	2 740	3 280	3 940
Energiintäkter	2 717	160	2 180	2 170	2 240	2 280	2 260
Intäkter från flaskhalsinkomster	7 229	10 870	9 730	10 460	11 060	12 010	12 950
Balansansvarsavgift	6 463	5 170	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Övriga intäkter	6 691	7 590	7 160	7 220	7 270	7 340	7 410
Summa intäkter	24 822	25 520	25 970	27 130	28 310	29 910	31 560
Personalkostnader	-2 097	-2 490	-2 980	-3 200	-3 240	-3 300	-3 370
Inköp av förlustkraft	-1 948	-1 410	-1 560	-1 550	-1 610	-1 620	-1 610
Energiersättning	-610	-310	-330	-330	-340	-340	-340
Avhjälpande åtgärder	-554	-490	-340	-340	-350	-360	-370
Underhåll och anläggningshyror	-1 012	-1 280	-1 490	-1 700	-1 810	-1 850	-1 870
Kostnader för stödtjänster	-9 736	-9 000	-8 150	-8 690	-8 690	-8 710	-8 570
Av- och nedskrivningar	-1 723	-1 920	-2 670	-2 930	-3 370	-4 000	-5 150
Övriga kostnader	-8 026	-9 330	-9 250	-9 060	-9 080	-9 320	-9 330
Summa rörelsekostnader	-25 706	-26 230	-26 770	-27 800	-28 490	-29 500	-30 610
Rörelseresultat	-884	-710	-800	-670	-180	410	950
Finansnetto och skatt	1 358	1 200	1 290	1 180	690	110	-420
Resultat	474	490	490	510	510	520	530

Tabell 10. Resultaträkning koncernen (mnkr).

7.4 Prognos för tillgångar och skulder

Svenska kraftnäts lånebehov påverkas i hög grad av investeringsutgifterna och inflödet av flaskhalsinkomster.

7.4.1 Investeringsutgifter

De kommande åren planerar verket för mycket omfattande investeringsvolym. Dessa avser både förstärkningar av transmissionsnätet genom nybyggnation och reinvesteringar av äldre anläggningar. De årliga investeringarna kommer att öka från cirka 11 mdkr 2025 till över 20 mdkr per år mellan 2027 och 2031. Under perioden 2026–2031 bedöms investeringsutgifterna uppgå till totalt cirka 135 mdkr. Av dessa investeringar avser en stor del anläggningar som nått sin tekniska livslängd på grund av tidigare års låga investeringsnivåer.

Eftersom verket normalt lånar för att finansiera sina investeringar medför det mycket stora investeringsbehovet att lånebehovet kommer öka markant. Lånebehovet minskas vid inflöde från flaskhalsinkomster.

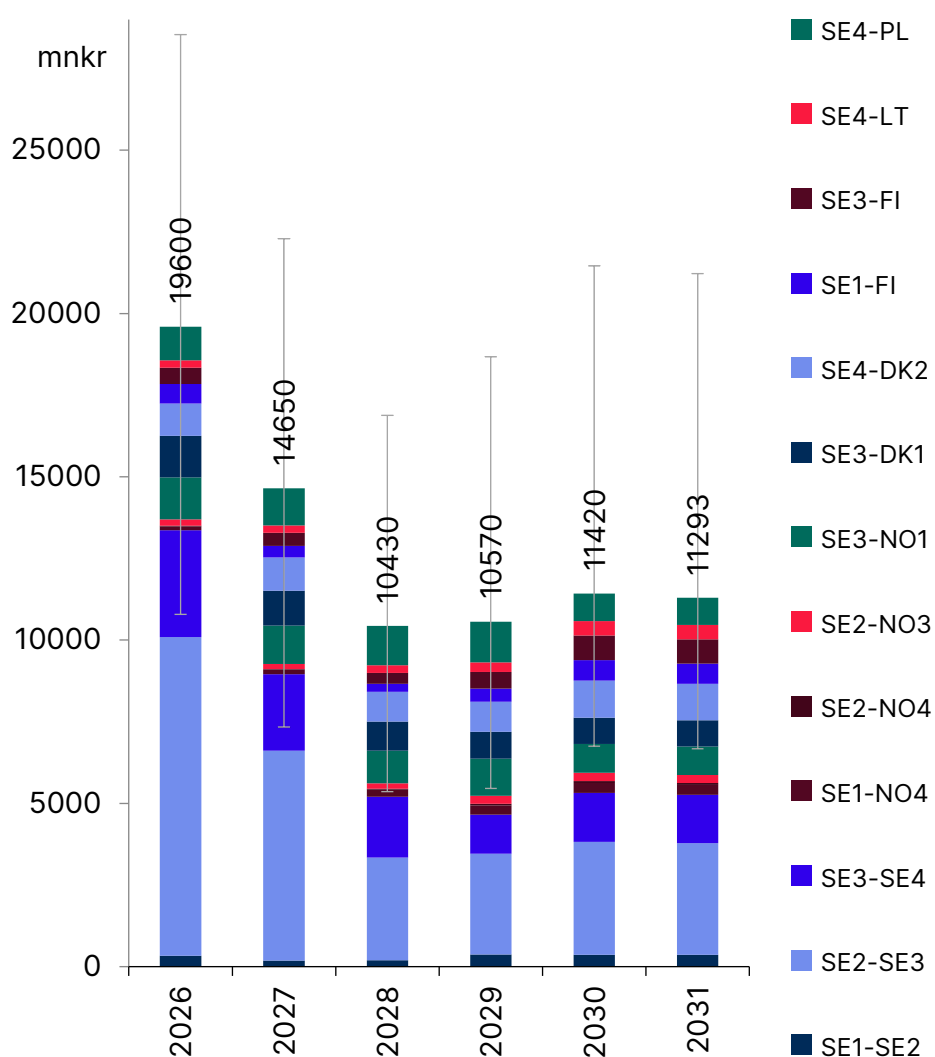
7.4.2 Flaskhalsinkomster

Inflödet från flaskhalsinkomster har stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen eftersom inkomsterna bidrar till att finansiera verksamheten istället för lån. Dessutom bidrar inflödet till ränteintäkter vilket hjälper till att hålla nere transmissionsnätstariffen.

I figuren nedan redovisas simulerat medelinflöde av flaskhalsinkomster till Svenska kraftnät per elområdesgräns för åren 2026–2031. Simuleringen bygger på 35 historiska väderår. Spannet mellan det väderår som ger högst respektive lägst inflöde redovisas som klamrar för varje stapel. Av figuren framgår hur stor påverkan väderåren får för flaskhalsinkomsterna och att en majoritet av flaskhalsinkomsterna härrör till elområdesgräns SE2 och SE3. Denna gräns utgör en flaskhals i det svenska transmissionsnätet och eftersom handelsflödet över elområdesgränsen är högt har prisskillnader stor påverkan på de totala simulerade flaskhalsinkomsterna.

Generellt är prisskillnaderna fortsatt höga under 2026 för att sedan börja avta, vilket korresponderar väl med trenden för inflödet av flaskhalsinkomster. Att prisskillnaderna generellt jämnas ut beror bland annat på att elpriserna i kontinentala Europa och Storbritannien minskar, enligt forwardpriserna från MontelNews, vilket i sin tur drar ner elpriserna i södra Sverige. Den ökade elanvändningen som väntas i norra Sverige

bidrar också till att prisskillnaderna jämnas ut mellan norr och söder. Det medför att snittflödena och prisskillnaderna minskar för alla elområdesgränser under analysperioden. Den största minskningen sker framförallt mellan elområdesgränserna SE2 och SE3 samt SE3 och SE4.

Figur 4. Simulerat inflöde av flaskhalsinkomster för åren 2026–2031 i mnkr för max-, medel- och minvärde, där max- och minvärde beror på variationen hos 35 historiska väderår (1982–2016).

Svenska kraftnät antar i den här planen att inflödet av flaskhalsinkomster under perioden 2026–2031 totalt kommer att uppgå till 78 mdkr, varav 20 mdkr under 2026 och 15 mdkr under 2027. För åren därefter bedöms inflödet i genomsnitt uppgå till cirka 11 mdkr per år. De antagna nivåerna utgår från de simulerade medelvärdena och osäkerheten i prognosen är mycket stor.

Den totala användningen av flaskhalsinkomster beräknas uppgå till 119 mdkr under perioden 2026–2031. Av dessa beräknas 59 mdkr användas till kostnadsposter och tariffreduktion samt 60 mdkr till nätinvesteringar. Svenska kraftnät strävar efter att maximera användningen av flaskhalsinkomster inom ramen för regelverket och enligt beslut från Energimarknadsinspektionen. Vid utgången av år 2031 beräknas Svenska kraftnät ha kvar flaskhalsinkomster om cirka 44 mdkr. Allt väntas kunna användas till nätinvesteringar under åren 2032–2035. Simuleringar över användningen av flaskhalsinkomster för åren efter 2031 indikerar som i föregående verksamhetsplan att flaskhalsinkomsterna beräknas ta slut 2035.

En sammanställning av inflöde och användning av flaskhalsinkomster åren 2026–2031 framgår i tabellen nedan. Notera att tabellen inte visar totala intäkter som i resultaträkningen utan hur mycket verket har kvar att använda enligt gällande regelverk.

Flaskhalsinkomster, mnkr	2026–2031
IB balanserade flaskhalsinkomster	85 318
Erhållna flaskhalsinkomster	78 000
Nyttjade flaskhalsinkomster, intäkter	
Nätförluster, underhåll, mothandel mm	-12 000
Tariffreduktion	-47 000
Nyttjade flaskhalsinkomster, investeringsbidrag	
Nätinvesteringar	-60 000
UB balanserade flaskhalsinkomster	44 318

Tabell 11. Inflöde och användning av flaskhalsinkomster åren 2026–2031 (mnkr).

7.4.3 Lån och likvida medel

Vid utgången av år 2025 har verket en placering hos Riksgälden om 64,6 mdkr, vilket beror på det höga inflödet av flaskhalsinkomster. Verket bedömer att inget lånebehov finns under planperioden 2027–2029, baserat på det antagna inflödet från flaskhalsinkomster om cirka 12 mdkr i genomsnitt per år under 2027–2029 och det höga ingående saldot. Lånebehovet bedöms uppstå först 2030.

Verket kan bevilja delägarlån till dotter- och intressebolag inom koncernen. Bedömningen i denna plan är att högst 500 mnkr är utlånade till och med 2027. Verket kan även bevilja nätförstärkningslån som uppgår

till högst 700 mnkr till elnätsföretag för att underlätta anslutning av förnybar elproduktion. Utgångspunkten i denna plan är att lånen minskar från cirka 180 mnkr i periodens början till 98 mnkr vid slutet av 2029.

7.4.4 Finansiella säkerheter

Svenska kraftnät genomför auktioner av EPAD-kontrakt som stöd till den finansiella elmarknadens funktion och för att möjliggöra prissäkring inom elområden. För den finansiella handeln deponeras säkerheter hos ett clearinghus. Vid årsskiftet motsvarade säkerheterna 4,4 mdkr.

Den finansiella elmarknaden kommer under våren 2026 att flytta från Nasdaq till Nord Pool. Förberedelser hos de båda börserna har pågått under en tid och har bland annat inkluderat simuleringar av de säkerheter som efter flytten ska deponeras hos clearinghuset Euronext. Simuleringarna indikerar att Svenska kraftnät förväntas deponera ett betydligt lägre belopp efter flytten av marknaden till Nord Pool än som hittills gjorts hos Nasdaq.

7.4.5 Balansräkning i sammandrag

Nedan redovisas en prognos för koncernens balansräkning åren 2026–2031. Anläggningstillgångarna väntas öka nästan tre gånger jämfört med dagens nivå på grund av de stora ökningarna i investeringsutgifter som planeras. Verket bedömer att investeringsutgifterna kan betalas med egna likvida medel till och med 2029, för att sedan övergå till lån 2030. År 2031 väntas långfristiga räntebärande skulder bli cirka 23 mdkr.

I långfristiga ej räntebärande skulder ingår erhållna investeringsbidrag och flaskhalsinkomster. Posten ökar med inbetalningar från flaskhalsinkomster och investeringsbidrag. Minskning sker genom användning av flaskhalsinkomster för att täcka kostnader och tariffreduktion samt genom avskrivning från aktiverade investeringsbidrag och aktiverade flaskhalsinkomster mot nätinvesteringar.

Det egna kapitalet uppgår till 11,6 mdkr år 2025 och bedöms öka till cirka 13 mdkr år 2031. I år 2026 ingår en försäkringsteknisk omvärdering av pensionsskulden som görs utifrån uppgift från SPV och den har minskat det egna kapitalet med ett belopp om 65,7 mnkr. Balansomslutningen bedöms öka från cirka 128 mdkr år 2025 till 175 mdkr år 2031.

Balansräkning koncernen (mnkr)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Tillgångar							
Materiella och immateriella	54 284	65 520	82 640	101 340	122 650	143 550	163 060
Finansiella	5 294	4 300	5 490	6 710	8 000	8 550	8 510
Anläggningstillgångar	59 578	69 820	88 130	108 050	130 650	152 100	171 570
Kortfristiga fordringar	3 310	3 310	3 310	3 310	3 310	3 310	3 310
Kassa och bank	65 125	65 820	53 890	36 080	15 440	0	0
Omsättningstillgångar	68 435	69 130	57 200	39 390	18 750	3 310	3 310
Summa tillgångar	128 013	138 950	145 330	147 440	149 400	155 410	174 880
Skulder och eget kapital							
Bundet eget kapital	-4 717	-4 700	-4 680	-4 660	-4 640	-4 620	-4 600
Fritt eget kapital	-6 931	-7 110	-7 350	-7 600	-7 860	-8 130	-8 390
Eget kapital	-11 648	-11 810	-12 030	-12 260	-12 500	-12 750	-12 990
Avsättningar	-2 839	-3 270	-3 640	-3 980	-4 250	-4 500	-4 640
Långfristiga skulder, räntebärande	0	0	0	0	0	-4 950	-23 330
Långfristiga skulder, ej räntebärande	-109 446	-119 770	-125 560	-127 100	-128 550	-129 110	-129 820
Kortfristiga skulder, ej räntebärande	-4 080	-4 100	-4 100	-4 100	-4 100	-4 100	-4 100
Summa skulder	-116 365	-127 140	-133 300	-135 180	-136 900	-142 660	-161 890
Summa skulder och eget kapital	-128 013	-138 950	-145 330	-147 440	-149 400	-155 410	-174 880

Tabell 12. Balansräkning koncernen (mnkr).

7.4.6 Nyckeltal

I nedanstående tabell sammanfattar verket de finansiella nyckeltalen för utdelning, räntabilitet på justerat eget kapital, skuldsättningsgrad och soliditet för perioden 2025–2031.

Finansiella nyckeltal (mnkr)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Utdelning	132	260	270	270	280	285	290
Räntabilitet på justerat eget kapital	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%
Skuldsättningsgrad	neg	neg	neg	neg	neg	neg	neg
Soliditet	7,9%	7,3%	7,1%	7,1%	7,1%	7,0%	6,3%

Tabell 13. Finansiella nyckeltal (mnkr).

7.5 Investeringsplan och finansiering

Nedanstående tabell visar utfall och prognos för investeringsutgifter samt total finansiering för åren 2025–2029. Det är årets förändring som visas.

Investeringsutgiften under treårsperioden 2027–2029 beräknas till cirka 70 mdkr. Långfristiga fordringar avser avsättning för säkerhet för den finansiella handeln med EPAD-kontrakt och nätförstärkningslånen. Med kassa och bank avses främst placering av likvida medel hos Riksgälden. Placeringen väntas öka 2026 för att därefter minska i takt med att investeringarna ökar. Det höga inflödet av flaskhalsinkomster innebär ändå att verket inte behöver låna under perioden 2026–2029 utan kan placera likvida medel hos Riksgälden. Bedömningen är att verket vid utgången av 2029 har en likvid placering om cirka 15 mdkr. Egen finansiering avser genererade medel av verksamheten via främst avgifter. Flaskhalsinkomster och investeringsbidrag består av årets beräknade inbetalningar av investeringsbidrag och inflöde av flaskhalsinkomster minus intäktsförda flaskhalsinkomster.

Koncernen (mnkr)	Utfall 2025	Prognos 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Totalt 2027–2029
Affärsverket	10 779	14 130	21 170	23 470	25 480	70 120
Svensk kraftreserv AB	28	20	30	30	20	80
Summa investeringar	10 807	14 150	21 200	23 500	25 500	70 200
Långfristiga fordringar	-1 119	-1 820	80	-150	230	160
Kassa och bank	13 065	570	-11 930	-17 810	-20 640	-50 380
Summa investeringar och placering	22 753	12 900	9 350	5 540	5 090	19 980
Egen finansiering	2 304	1 340	1 940	1 970	1 940	5 850
Flaskhalsinkomster och investeringsbidrag	23 608	11 320	6 980	2 960	3 260	13 200
Övriga förändringar	-3 159	240	430	610	-110	930
Extern upplåning Riksgälden	0	0	0	0	0	0
Summa finansiering	22 753	12 900	9 350	5 540	5 090	19 980

Tabell 14. Svenska kraftnätets investeringsplan och finansiering 2025–2029 (årets förändring i mnkr).

7.6 Finansiella befogenheter

Svenska kraftnät föreslår att verket för 2027 ges bemyndigande

- att få besluta om och genomföra de investeringar som följer av denna verksamhetsplan med investerings- och finansieringsplan. Investeringarna för 2027 beräknas uppgå till 21 200 mnkr
- att 800 mnkr anslås för elberedskapsverksamheten
- att bemyndigandet enligt 17 § första stycket anslagsförordningen (2011:223) uppgår till 2 000 mnkr under perioden 2027–2042
- att besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom affärsverkets verksamhetsområde till ett maximalt belopp om 20 mnkr samt avyttra aktier till ett maximalt belopp om 20 mnkr
- att till ett maximalt belopp om 500 mnkr lämna delägarlån eller teckna borgen för lån till bolag i vilka affärsverket förvaltar statens aktier.

Då verket inte har ett lånebehov sätts låneram till 0 kr och skuldsättningsgraden till 0 procent.

Svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg
Sturegatan 1

Tel: 010-475 80 00
Fax: 010-475 89 50
www.svk.se

